БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гараба.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 62 (11660)
1968 оной мартын 14, четверг

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...бэсээн, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай ...договорто хабаададаг гүрэнүүдэй политическэ консуль...итедэй 1968 оной мартын 6—7-до Софида болоһон ...абаадаһан советскэ делегациин хүдэлмэри тухай тоо... ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ...

...арадта эсэргүүгээр Америкын Холбоото Штадуудай ...түримхэй ябуулгые саашадань шангадхалгаһаа уламжалан ...байдалые политическэ консультативна комитедэй зүб... али бүхы талаһаань хаража үзэлгэ тусгаар шухала уд... гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Министр... тоолоно. Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэй ябуул... ...гэнһөө уламжалан эб найрамдалда аюулай тохёолдо... зүблөөн дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаһан деклараци ...шухалын шухала политическэ документ гэжэ тоо... ...намда эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае үргэлжэлүүлэн ...бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэ харюусалга бэедээ даажа ...нь США-гай правительствые тус документ уридшалан ...буу.

...эзэрхэг түримхэйшүүлтэй эрэлхэг зоригто тэмсэл хэжэ ...рлиг вьетнам арадта аха дүү социалис оронууд талар... ...талархanaшье. Империалис добтолгыэ илалта түгэл... ...үүлан сохихын тулада вьетнам арадта хэрэгтэй болохо ...алгэ ба шухала туһаламжые вьетнам арадта Советскэ ...ска договорто хабаададаг бусад гүрэнүүд саашадаашье ...аха дүү социалис оронуудай иимээр шиидэнги байһаниинь ...договорто хабаададаг гүрэнүүдэй политическэ консуль...итедэй баталан абаһан деклараци соо дахяад лаблаг...

...али бүхы янзын эзэрхэг түримхэй ябуулгыс дары бо... ...намай асуудал амгалан ёһоор шиидхэхэ замда орохо ...ын Холбоото Штадуудта шанга эрилтэ хэхыень уряа... ...гүрэнүүдтэ, правительствануудта, эб найрамдалай хэрэ... тоолодог бүхы хүнүүдтэ ПКК-гай зүблөөндэ хабаа...дыень Советскэ Союз шууд сэхээр дэмжэнэ.

...зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй асуудалые ПКК-гай засе... али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэлгэ ехэ удха шанар... КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, Советскэ правительство тоо... асуудал Европодохи аюулгүй байдалай асуудалтай, бүхы ...охи эб найрамдалай хуби заяантай сэб сэхэ холбоотой. ...ЦК-гай Политбюро, Советскэ правительство хадаа ядер... ...раан дэлгэрүүлхэгүй тухай асуудалаар Болгариин Ара... ...ликын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Де... ...Республикын. Польшын Арадай Республикын, Совет ...Республикануудай Союзай, Чехословакиин Социалис ... хамтын мэдүүлгые бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ, энэ зэб... ...тараан дэлгэрэлгые зайсуулха гээшэ хойшолуулаша... зорилго болоно, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ угаа ...шанартай гэжэ тоолоно.

...зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай асуудал шиидхэхын, ...н зохихо договор баталхын түлөө тэмсэлые саашадань ...хээр шиидэнги байһан тухайгаа Советскэ Союз мэ...

...ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ...договорто хабаададаг гүрэнүүдэй политическэ консуль...итедэй зүблөөндэ хабаадаһан СССР-эй делегациин ажал ...дөөр һайшаана, тус зүблөөн дээрэ хэгдэһэн хүдэлмэ... ...эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэг... ...и аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, социалис гүрэнүүдэй ...ые, аха дүүгэй харилсаа холбоое саашадань бэхи...тэ туһатай гэжэ тоолоно.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН УНИВЕРСИТЕТ

Коммунистнуудые, бүхы совет хүнүүдые марксизм-ленинизмын һургаалаар, научна коммунизмын үзэл сурталаар зэбсэгжүүлхэ, политическэ талаар хүмүүжүүлхэ, хатуужуулха хэрэгтэ манай Коммунис партиин тон ехэ анхарал хандуулдагынь элитэ. Партиин гэшүүнэй нэрэ зэргые, удха шанарые улам бүри өөдэнь үргэжэ байха ёһотойбди гэжэ Владимир Ильич захиһан байна бшуу. Үзэл сурталай талаар зэбсэгжэнхэй, хатуужанхай, партиингаа хэрэгтэ үнэн сэхэ, гүнзэгыгөөр этигэнхэй байһандаа коммунист бүхэн хүсэтэй ха юм. Социализм капитализм хоёрой хоорондохи үзэл сурталай тэмсэлэй улам бүри хурсадажа байһан мүнөөнэй оршон байдалда коммунистнуудые үзэл сурталай талаар зэбсэгжүүлхэ, хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй политическэ һэримжыень хурсадхаха, марксизм-ленинизмын һургаал шудалхадань али болохоор туһалха тон шухала.

Үзэл сурталай талаар зэбсэгжэхэ, хатуужаха, марксизм-ленинизмын һургаал шудалха эгээл һайн, үнэн зүб, шалгармал арга метод юуб гэхэдэ, политическэ һуралсал байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө үедэ марксизм-ленинизмын һургаал шудалангүй, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлэнгүй байхын аргагүй. Мүнөөнэй ажабайдал иимэ эрилтэ коммунист бүхэнэй урда, илангаяа ударидахы хүдэлмэрилэгшэдэй урда табина.

Манай республика дотор хаража үзэхэдэ, промышленна предприятинуудташье, колхоз, совхозуудташье, эмхи зургаануудташье — хаа хаанагүй бүхы партийна организацинуудта политическэ һуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Политическэ һуралсалай элдэб кружогууд, семинарнууд болон һургуулинуудта республикын диилэнхи олонхи коммунистнууд һуража байнхай. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуулинууд илангаяа олон байна. 960 гаран тиимэ һургуулинуудта мүнөө үедэ 20 гара мянган коммунистнууд һурана. Гадна эхин политическэ һургуулинуудта, теоретическэ семинарнуудта, партийна болон ажахын эдэбхитэдэй һургуулинуудта арбаад мянган коммунистнууд һурана. Хэдэн мянгаад коммунистнууд пропагандистнараар хүдэлжэ байнхай.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай һайнаар эмхидхэгдэһэн ажахынуудта ажал хүдэлмэриньшье урагшатайгаар ябана, үйлэдбэри дээрэ коммунистнууд түрүү үүргэеэ дүүргэнэ, бусадта үльгэр жэшээ харуулна, партийнабэшэ хүнүүдые шэн габьяата ажалда зоригжуулна. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай Анаагай совхозой партийна организациин коммунистнууд бултадаа политическэ һуралсалда хабаадуулагданхай. Тэндэ һуралсалай хэшээлнүүд таһалдалгүй, хараалагдаһан сагтаа үнгэргэгдэнэ. Коммунистнуудай зүгһөө хүндэгүй шалтагаанаар хэшээлдээ ерэхэгүй ушар тохёолдодоггүй. Хэшээл бүхэниинь һонирхолтойгоор, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэнэ. Совхозой директор нүхэр Бородин Георгий Николаевич хэдэн жэл соо өөрөө пропагандистаар хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ хадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалда ехэ анхарал хандуулна, һуралсалай таһалдангүй, һурагшадай хэшээл бүхэндөө һаадгүй ерэхэ тушаа оролдолго гаргана. Баһа нэгэ һайн зүйлынь юуб гэхэдэ, совхозой ахалагша мэргэжэлтэд, харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд барандаа шахуу пропагандистнараар хүдэлнэ.

Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа яһала бии. Колхоз, совхозуудайшье, промышленна предприятинуудайшье, эмхи зургаануудайшье партийна организацинуудта коммунистнуудай политическэ һуралсалай һайнаар эмхидхэгдэһэн баримтанууд олон бии. Илангаяа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдөө пропагандистаар хүдэлдэг газарта политическэ һуралсалай амжалтатайгаар үнгэргэгдэдэг байһаниинь элирэнхэй.

Зүгөөр политическэ һуралсал эмхидхэлгэдэ ехэ дутуу дунданууд тохёолдоно. Партиин зарим райкомууд коммунистнуудай политическэ һуралсалда гол анхаралаа хандуулнагүй, элдэб кружогууд болон һургуулинуудта хэшээлнүүдэй хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байһыень хинан шалгажа үзэнэгүй. Бэшүүрэй аймагай, Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой олохон партийна организацинуудта политическэ һуралсалай хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэниинь элирүүлэгдэбэ. Эгээл ехэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, олонхи ушарта хэшээлнүүдынь һонирхолгүйгөөр, ёһын тэдыдэ үнгэргэгдэнэ. Тиимэ һонигүй хэшээлнүүдтэ коммунистнууд ошохоошье дурагүйдэнэ. Тиигээд элдэб шалтагаан урдаа бариһан бэеэрэ, хэшээлдэ ошохогүй арга бэдэрнэ. Хэшээлнүүдэй таһалдадаг гол шалтагааниие энээгээр тайлбарилхаһаа ондоо аргагүй.

Энэ талаар нэгэ жэшээ харуулангүй байхаар бэшэ байна. Байгша оной февралиин 19-дэ Бэшүүрэй аймагта аяар 18 кружогууд болон һургуулинуудта хэшээлынь болонгүй, таһалдашаһан байха юм. Тэндэ тэрэ үдэр хэшээлнүүдэйнь болоһон кружогуудташье һурагшадай 40—50 процентһээ олон бэшэниинь хэшээлдээ ерэһэн байба. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой, «Рассвет» ба XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта коммунистнуудай политическэ һуралсал илангаяа хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Олонхи ушарта хэшээлнүүд һонирхолгүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Һурагшад хэшээлдээ һайнаар бэлдэнэгүй, политическэ зохёолнуудые уншанагүй, үнэн зүрхэнэй халуун хөөрэлдөөн, теоретическэ асуудалаар буляалдаан болоногүй.

Республикын олонхи партийна организацинуудта политическэ һуралсалай хэшээлнүүд понедельник бүхэндэ үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Теэд яахадаашьеб зарим партийна организацинуудта энэ үдэр ниитын ондоо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, политическэ һуралсалые таһалдуулна.

Тиихэдэ бэеэ даагаад һурадаг нэрэтэй коммунистнуудай үнэн дээрээ оройдоо һурадаггүй, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхээр ном үзэдэггүй байһаниинь Советскэ районой олохон партийна организацинуудай жэшээ дээрэһээ элирбэ. Бэеэ даагаад һуража байһан хүнүүдэй үнэхөөрөө хэр зэргээр политическэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ байһыень шалгажа байха шухала.

Тэрэшэлэн коммунистнууд болон залуушуулай һуралсалда зарим партийна организацинууд анхарал хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын совхозой 84 комсомолшуудай миил 13-ниинь һурана. Нарһатын совхозой 130 комсомолшуудһаа 14-ниинь политкружогто һурана, 14-ниинь заочноор һургуулида ном үзэнэ. Нүгөөдүүлынь хаанашье һуранагүй. Залуушуулые политическэ эрдэмдэ һургаха, марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар зэбсэгжүүлхэ, теоретическэ эрдэмээр һонирхуулха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ пропагандист бүхэнэй арюун уялга болоно бшуу.

Эдэ жэшээнүүд яахадаа дурдагданаб гэхэдэ, партийна организацинууд энээн дээрэһээ шухала тобшолол хэхэ, саашадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалда эрид ехэ анхарал хандуулха, эндэ тэмдэглэгдэһэн дутагдалнуудые дары сагаа усадхаха, политическэ һургуули, кружок бүхэнэй программаяа заабол дүүргэхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаха болоно. Политическэ һуралсалай жэлэй дүүрэтэр үшөө хоёр һара үлүүтэйхэн саг үлөөд байна. Энэ үе соо таһалдалаа хүсэлдүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии.

Политическэ һуралсалай ямар нэгэн һургуулида гү, али кружогто һурахаяа коммунист бүхэн өөрынгөө һайн дураар шэлэжэ олохо эрхэтэй. Зүгөөр энэ хадаа «һурахадамнишье болохо, һураашьегүйдэмни хамаагүй» гэһэн удхатай бэшэ. Партиин Уставай эрилтын ёһоор, коммунист бүхэн политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын һургаал шудалха уялгатай. Энэ уялгаяа мартажа болохогүй.

ХОНИШОД-НҮХЭДТӨӨ ХАНДАНАБ

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын суута хонишон Цыдендоржо Гимниндармаев жэлһээ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ, нооһо ехээр хайшална. Зураг дээрэ: Ц. ГИМНИНДАРМАЕВ.
В. ОСТРОВСКИИН фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ түсэбэй гурбадахи жэл ябана. Бүхы совет араднай энэ жэлые ажалай амжалтаар дүүргэхэ, мүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 наһа гүйсэһэнэй ойе нэрэтэй түрэгэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Манай бригадын хонишодшье энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Хонишодой ажалда хэды ехэ бэрхэшээл ушардаг, уйдаха гашуудахашье, баярлаха хүхихэшье саг али олон болодог гэжэ һайн мэдэхэби. Дүй дүршэл ехэтэй, шадамар бэрхэл байгаа һаа, гол түлэб амжалта туйладаг, харин һая хүдэлһэн, ажалай дүрэ олоогүй хүнүүд һайн үрэ дүн туйлажа абаһаар бирадаггүй. Теэд хонишон бүхэн амжалта туйлажа, хонин ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулха ёһотой ха юм. Энэмнай республикын ажахынуудай гол һалбари болоно.

Байгша ондо манай отарада бүхыдөө 540 эхэ хонин харууһалагдана. Тэдэмнай булта түрүүшынгээ жэл түрэхэ хонид юм. Тиимэһээ үбэлжэлгэдөө илангаяа оролдосотойгоор, бодомжотой һайнаар бэлдээбди. Үбһэ тэжээл элбэгээр зөөжэ, байраяа һайса дулаалһан, уһалуури, дэбдихэрыень жэншэлгүй бэлдэһэн байнабди. Хонидой олоороо хурьгалжа эхилхын урда, мүн мүнөө 400 гаран хурьгадтай болоод байхадаашье, тэдэнээ тон нарин рационой ёһоор эдеэлүүлнэбди. Нарай хурьгад мэргэжэлтэдэй заабариин ёһоор харууһалагдана. Тиимэһээ хурьгалнай булта үбшэ хабшагүй, сула һайнууд. Хонидшье баһал хүсэ шадалаа ехэ табяагүй. Нэгэшье түл гарзалаагүй, саашадаашье гарзалхагүй гээд найданабди. Хони, хурьган бүхэниие наринаар харууһалнабди. Тиигээгүйдэ аргагүй. Үшөөл хүйтэн, хээрэ талада һалхитай байна ха юм. Тиимэһээ хүсэд дулаан болотор нарилжа, оролдожо харууһалаагүй һаа, илангаяа нарай хурьгад хүйтэ абажа болохо байна.

15 жэлдэ хонишоноор хүдэлнэб. Һайса дадагдаһан, мэдэхэ шадаха болоһон ажал гэжэ һанахаар, теэд хонидой олоороо хурьгалжа эхилхэлээр һанаата болохо юумэн баһал барагданагүй. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ яһала гай гасалангүй үнгэржэ байбашье һаань, үшөөл амгалан һууха аргагүй байна. Түл һайн абтаха, үбэлжэлгэ гэмгүй үнгэрхэ гэжэ хүсэд найдабашье, хамтын зөөри хаража байһан хүнэй сэдьхэл амар һуулганагүй ха юм. Хайша хэрэгээр, хойрог муугаар хүдэлжэ шададаггүйб. Юумэнэйнгээ багахал буруу һүрөө һаань, сэдьхэл зүрхэм үбдэдэг. Минии туһалагшадшье баһал тиимэ зон. Гончик Бальжинимаев, Лубсан-Цыбик Бадмажапов, Иван Лубсанов гэгшэд үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор хонидой хашаа сооһоо гарангүй хүдэлхэ хүнүүд. Тэдэнтэй ажаллахада ехэл амар. Эдэнэр булта шадамар бэрхэ, ойлгосотой һүбэлгэн, ямаршье хүдэлмэри хүнэй заабаригүйгөөр, эрхимээр бүтээдэг хүнүүд. Дүршэл багатайшаг. Теэд энэньшье аймшагтай бэшэ, гансал тэдэндэ ажаллаха дура хүсэл байгаал һаань, би залуушуулда хэзээдэшье туһалхаб.

Нёдондо манай бригада Ивалгынгаа туршалга-үйлэдбэриин ажахын хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараад, нэгэдэхи шан абаа һэн. Зуун эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалаабди. Хурьган бүхэниие 23 килограмм шэгнүүртэй болгожо эхэһээнь һалгаагаабди. Гансахан туйлаһан амжалтыемнай сэгнэжэ, магтаал, шанда хүртөөгөө бэшэ, харин саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ байһыемнай хараада абалсаа гэжэ гүйсэд ойлгонобди. Тиимэһээ мүнөө бригадынхид ажалаа бүри һайнаар эмхидхэхэ, улам ехэ үрэ дүн туйлаха гэжэ оролдоно.

Энэ жэлдэ нёдондонойнгоо үрэ дүндэ үшөөл хүрэжэ шадахагүймнай гээшэ. Түрүүшынгээ жэл түрэжэ байһан хонидтойбди гэжэ хэлээ һэм. Тиигэбэшье хонин бүриһөө хурьга абажа, гарза хоролтогүй түлжүүлхэ, хурьган бүхэниие 23 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгохо уялга абанхайбди. Нооһон нёдондонойхиһоо тээ багашаг абтаха.

Бидэ, Буряад оронэй хонишод, булта хоорондоо мүрысэдэг һаамнай һайн байгаа гэжэ һананаб. Нёдондо Хориин хонишон Ойдоп Тагаров газетын хуудаһан дээрэ бүхы хонишодто хандажа, тэрэниие олохон хүнүүд һайшаан дэмжэһэн, һайн аша үрэшье гараһан байна. Мүнөө март һара тэнгһээ үнгэрхэнь, теэд мүрысөөн юундэшьеб эхилээгүй байһаар. Тиимэһээ би, мүн минии нүхэд мүрысэел гэжэ таанад, хонишодые, уряалнабди. Өөһэдынгөө хүсэ шадал, дүй дүршэл, һэшхэл урмаа харуулан мүрысэхэ дуратайшуултай бидэ хабаяа туршахаар бэлэмди. Тиигэжэ мүрысэн ажаллабал, табан жэлэй түсэбэй гурбадахи жэлэй уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ ха юмбибди.

Ц. ГИМНИНДАРМАЕВ,
Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын 3-дахи отделениин ахалагша хонишон.

АВТОТРАНСПОРТНИГУУДАЙ БҮХЭРОССИИН ЗҮБЛӨӨН

...мобильна паркнууд ...нард хахад үлүү... ...аа зөөгөө.

... автотранспортын, ... ба промышленна ...дай хүдэлмэрилэг... ...сиин зүблөөн дээрэ ..., РСФСР-эй Ав... ...спортын ба шос... ...дай министр Е. Г. ...сээ. Энэ зүблөөн ...тын 12-то нээгдэ...

...н түсэблэлгын ...ска урмашуулгын ...нуудаар хүдэлдэг ...одэнэй хахадынь ...римаар хүдэлнэ) ...н туйлаа. Автомо... бүри үрэ ехэтэй... ...нэ, машинануудай миин байлга үсөөрөө, бүри ехэ ашаан зөөгдэдэг болоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республика дотор 5,5 мянган километр утатай автомобильна харгы заһагдаа, Воронеж—Шахта, Новосибирск—Барнаул—Ростов — Таганрог гэһэн томо автомагистральнууд заһагдаа. Һэльбэн шэнэдхэгдээ, Дон, Ока, Днепр, Северный Донец болон бусад мүрэнүүд дээгүүр гараһан шэнэ хүүргэнүүд баригдаа.

КПСС-эй ЦК-гай транспортын ба хэлхээ холбооной таһагые даагша К. С. Симонов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Демченко зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

(ТАСС).

...С ҺАЙН

...аймагай Ленинэй ...лхоздо шэнэ һур... ...анхай. Энэнь тү... ...дэй ехэ һайнаар ...рсагдаһан һургуу... ...ла орохоло ужам, ...елүүд, актова зал, ...лаборатори, радио... хуу бии юм.

...дбэриин мастер... ...скэ, спортзал хү... ...нелүүд ехэ зохид ...гэтэй, техническэ ...хүсэд хангагдаһги. ...шабар хэшээл бү... ...үнгэргэхэ, үхибүү... ...һуралсаха хамаг ...тэндэ түгэс олгог...

М. ЦЫРЕНОВ.

ФЕВРАЛЬ СОО — ҮГЭРСЭ

Һаяшаг Онохойн сорт туршалгын участогай теплицэ сооһоо үгэрсын ургаса хуряагдаба. Эндэхи 10 дүрбэлжэн метр газарһаа 2 килограмм үгэрсэ абтаһан байна.

В. ЛЕВЕНКО.

Загарай.

...АН ЕХЭЭР ...ЭРГЭДЭЭ

...ай Улаан-Үдын от... ...ектив арадай ажа... ...рэхэ энэ жэлэйнтээ ...ар дүүргэжэ байна. ...лиин даабариие бол... ...н хоногоор уридша... ...март һарын түсэ... ...з эхилһэн юм.

...най промышленна ...тинуүд ехэ продук... ...энэй ашаар элдэб ...оонь урид ашан ...бөө үлүүлэн дүүр... ...нь түмэр замшалта ...мэри хүргэбэ. Мо... ...эб 8,1 процентээр. ...ашаха даабари 4,1 ...үүлэн дүүргэгдээ.

...ай үбэлэй шэмэрүүн ...залтэй сагта ашаа ...раа амжалтатайгаар ...ба.

М. САВЕЛЬЕВ.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДАЙ ГҮРЭНДЭ ҺҮ, МЯХА, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ
1968 оной мартын 11-нэй мэдээн
(Кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан: тушаагдаһаниинь	Мяхан: 1967 онтой жэшэхэдэ	Һүн: тушаагдаһаниинь	Һүн: 1967 онтой жэшэхэдэ	Һүн: үнеэн бүриһөө тушаагдаһаниинь (кг)	Үндэгэн: тушаагдаһаниинь	Үндэгэн: 1967 онтой жэшэхэдэ
Баргажанай	123	142	80	106	107	61	75
Бэшүүрэй	113	121	61	93	172	59	65
Зэдын	115	105	74	89	173	53	54
Яруунын	168	154	73	104	143	139	82
Баунтын	117	101	90	100	138	—	—
Загарайн	79	111	71	99,0	192	—	—
Захааминай	162	104	87	102	76	—	—
Кабанскын	107	182	73	108	209	61	92
Прибайкалиин	174	130	73	106	229	11	24
Хэжэнгын	124	113	62	88	123	—	—
Хяагтын	115	124	83	105	190	24	39
Мухар-Шэбэрэй	113	183	68	87	173	63	66
Сэлэнгын	232	225	85	98	282	67	102
Түнхэнэй	147	135	85	105	151	44	74
Ахын	—	—	87	95	14	—	—
Улаан-Үдын	149	168	79	112	—	62	88
Хориин	109	99,0	68	89	131	177	139

Сошордомо ДОХЁО
МҮРЫСӨӨН ГҮ, АЛИ ЁҺО ДҮҮРГЭҺЭН ЯБАДАЛ ГҮ?

Октябриин 50 жэл угталгын үедэ харуулан ойлгуулха ба аман агитациие эмхидэлгэ хаа хаанагүй эрид һайжаруулагдаһан бэлэй. Һүүлэй үедэ зарим нютагуудта тэрэ хүдэлмэри һуларжа захалба гү гэһэн һэжэг түрэнэ. Жэшээнь, Хориин аймагай Анаагай совхозой нэгэдэхи отделениин хэдэн отарануудаар ябаабди. Зүүн-Булаг гэжэ газарта оршодог һубай түлгэнүүдэй отарые даагша Шойжалсан Мархюев гэгшэ үбэлжөөндэ ороһооршье лектор, агитаторые хараагүйб гэжэ гомдоно.

Тоором гэжэ газарта С. Д. Амбуевай, Н. С. Бадмаевай отаранууд үбэлжэжэ байнхай. Теэд эндэ саһанай ороһооршье агитатор лекторнүүд хамараашье харуулаагүй юм хаш. Совхозой ахалагша мэргэжэлтэд ябахадаашье, гансал үйлэдбэриин асуудалнуудаар һонирхоод лэ, уласхоорондын болон орон дотороохи һонинууд тухай хонишодто хөөрэжэ үгэдэг зангүй хэбэртэй.

Хонишодой мүрысөөн юрэл саарһан дээрэ эмхидхэгдэнги. Мүрысэжэ байһан нүхэдэй хоорондо дүршэл шадабаряа, ажалайнгаа мэдээнүүдые андалдалган гэхэ мэтэ юумэнүүд хэгдэнэгүй. Жэшээнь, Амбуевтан Ашангын (2-дохи отделениин) хонишон Найдановтай «мүрысэнэ». Эндэ «мүрысэнэ» гэжэ үгэ кавычка соо дэмы абтаагүй, юундэб гэхэдэ, мүрысэжэ байһан нүхэд бэе бэеэ танихагүй юм хаш.

— Юрэдөөл шэнэ хонидые түрүүлхэсэ байһан хадаа Найдановтай мүрысэхэ болобош, тэрэшни баһа шэнэ түрэхэ зүһагуудтай гэжэ ноёднай хэлэһэн юм,—гэжэ Содном-Доржо Добчинович хөөрэнэ. — Теэд тэрэ нүхэрөө танихашьегүйб даа. Тэрэнэйм хэрэг ямар ябаа юм, бү мэдэс. Хүн манда дуулгадаг бэшэ. Өөрөө ошохо гэхэдээ, хаанааш хүрэхэ забда олдоногүй. Энэ харана гүбта даа,— гээд нарай хурьгад тээшэ зааба...

Амбуевтан наһажаалшье зон һаа, анха түрүүшынхеэ хони түрүүлжэ байна. Гэбэшье ажал хэрэгынь муу бэшэ. 399 хонинһоонь 310-аад хурьгад абтаад байна. Үшөө 190-ээд хонин түрэхөөр хүлеэгдэнэ.

— Ээдыньшье түрүүшынхеэ хурьга абаабди, хониднайшье шэнээр түрэжэ байһан, юрэдөөл мэгдэн алданабди даа,—гэжэ Амбуевай хүгшэн Цибикжаб Цыреновна энеэнэ. — Теэд хурьга үхүүлнэгүйбди.

Теэд Найдановынь хэр ажаллана? Юундэ энээн тухай хүтэлбэрилэгшэд дуулганагүйб? Таба гү, али арбаншье хоногойнь мэдээнүүдые андалдуулхаар, нэгэ забһар олгожо машинаар бэе бэедэнь ябуулжа, ажал хэрэгыень харуулхаар байгаа бэшэ гү?

Тус совхозой 5-дахи отделениин түрүү хонишон Самбу Найданович Сойжиновой отара хүрөөбди. Гэрэйнь ханада аржытар бэшэгдэһэн «Хонишоной хуудаһан» хадаатай. Тэндэнь хонин һүрэгэйнь тоо толгой, уялга гэхэ мэтэ бэшээтэй. Баһа отарань Үдын совхозой түрүү хонишон Н. Л. Тогмитоватай мүрысэдэг юм байна гэжэ хуудаһанһаа мэдэжэ абабабди. Теэд мүрысөөн тухай Сойжиновтой ярилдажа үрдеэгүйбди. Хонид түрэжэ, тэрэмнай ехэ сүлөөгүй ябаа.

Хори дээрэ нүхэр Тогмитоватай уулзажа, мүрысөөн тухай асуубабди.

— Хари Сойжиновтой мүрысэжэ байһан тухайдаа «Шэнэ Үдын» хуудаһанһаа мэдээ хүм. Тэрээнтэй нюураараа уулзажа, мүрысэе гэлсээ бэшэ аабзабди даа, — гэжэ Намжилма Ламхановна мэдүүлээ...

Энэмнай иихэдээ юун гээшэб? Социалис мүрысөөн гү, али партийна, профсоюзай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мүрысөө эмхидхэлгээр ёһо дүүргэһэн ябадал гү?

Иигэжэ ажал хэрэгээ хайша хэрэгээр ябуулхада ямар үрэ гаралтайб?

Ц. ДОНДОГОН,
манай корр.

МЭРГЭЖЭЛТЭ, НЭРЭ ЗЭРГЭДЭЭ ХҮРЭНЭ ГҮШ?

Буряад ороноймнай хүдөө нютагуудта дээдэ, дунда эрдэмтэй агрономууд, зоотехнигүүд, ветврачнууд, инженернүүд жэлһээ жэлдэ олошорно. Хэрбээ 1923 ондо республикада хүдөө ажахын тусхай мэргэжэлтэй оройдоол 68 хүн (найманиинь дээдэ һургуулитай) байгаа һаа, 1967 ондо колхоз, совхозуудтамнай 3650 мэргэжэлтэд, тэдэнэй 1718 хүниинь дээдэ эрдэмтэй байна. Энэмнай нилээд ехэ хүсэн болоно.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд нэн түрүүн колхоз, совхозуудта ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ, түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, газар тариалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адууһа малай ашаг шэмэ ехэ болгохо хэрэгтэнь тарилашад, малшадта туһалха — ёһотойл үйлэдбэриин технологууд ха юм. Тиимэһээ энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ, үүргэ зорилгодоо хэр хүрэнэбибди? Ажалдамнай ямар дутагдал бинб, юун һаад ушаруулнаб? Хүдэлмэреэ хайшан гэжэ эмхидхэбэлнай таарамжатайб гэжэ тээсгэн КПСС-эй Бэшүүрэй райкомдо суглараһан мэргэжэлтэд дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэһэн байна.

Тэрэ хөөрэлдөөн тухай энэ хуудаһанда хэлэгдэнэ.

Технолог гү, али эмхидхэгшэ гү?

СТОЛ ТОЙРООД. аяга сай яаралгүй уужа һууха һамбаандаа эндэ сугларһан хүнүүд өөһэдынгөө һанажа, сэдьхэжэ ябаһан юумые дуран соогоо сэхэ руунь хөөрэлдэнэ.

Эгээн түрүүн **Хёлгын совхозой главна зоотехнигэй уялга дүүргэгшэ А. И. Осипов** ама хахалжа, хөөрэлдөөнэй һабагша татаба:

— Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юу хэхэ ёһотойб?- Тэдэнэр отделениин эрхилэгшэ, бригадирай хажуугаар үдэр бүриин жэжэ божо ажал эмхидхэлсэхэ болоно гү, али өөрынгөөл урдахи хүдэлмэри хараад ябаха гү?

— Ямар нэгэ бригада, фермэ, отделенидэ ошоод, би зоотехник, агроном гээшэб, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гээд, хүдэлмэриин эмхидхэлдэ хабаадангүй, нюргаа үргэлөөд ябахагүйш — гэжэ **XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник И. В. Говорухин** эхилнэ. — Би өөрөө хорёод шахуу жэлдэ колхоздоо зоотехнигээр хүдэлнэб. Миниин һанахада ехэнхи ушарта зоотехник, агроном, инженернүүд өөрынгөө гол ажалда хабаагүй, элдэб эсын эмхидхэлэй жэжэ юумэндэ һамааржа, үнэтэ сагаа гээдэг. Жэшээлхэдэ, гүүртэ, фермэдэ үбһэ тэжээл таһалдаа гү, али малайнь һү шэмын зоошоо ороо, үхөө гарзалаа һаань, түрүүшын ээлжээндэ «зоотехник юу хаража байгааб» гэжэ асуудаг. Мүн һаалиин фермэдэ хүнэг амһарта, гарай арһуул, халаад гэхэ мэтын үгы байгаа һаань, баһал зоотехник зэмэтэй гэлдэхэ. Харин отделениие эрхилэгшэ гү, али бригадир үглөөгүүр ерэжэ, хүдэлмэришэдтөө хэхэ юумынь дэлбари угэжэрхёод, бэшэ тээнь сүлөөтэй ябадаг. Энээниие зүб гэхын аргагүй. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гээшэмнай элдэб жэжэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ үнэтэ саг, хүсэеэ барахагүй, тариалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адууһа малай ашаг шэмэ ехэ болгохо, үйлэдбэридэ эрдэм ухаанай, түрүү хүй дуршэлэй туйлалта нэбтэрүүлхын тула тэмсэхэ зэргэтэй.— гэнэ.

Энээниие **Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой залуу агроном В. Е. Астрихинский** тодожо абаад:

— Тэрэшье зүб. Үнэндөө гансал бригадир, отделениие эрхилэгшэдэ найдажархёод, эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ оройдоо хамаарангүй ябаха баһал аргамнайгүй. Жэшээнь, хабарай үедэ агрономой тариалан дээгүүр ябажа, агрегадуудай сеялкэнь хэр тааруулагданхайб, хэды шэнээн нормотойгоор таригданаб гэжэ шалгаа, хараагүй һаа, ерэхэ ургасада ехэхэн хохидол ушаруулагдажа болохол. Тэрэшэлэн ургаса хурлаалгын үедэ али нэгэн агрегатай эбдэрээд, һаатаад байгаа һаань, агроном хэрэгсээнгүй үнгэрхэ ёһогүй. Шалтагааниие элирүүлжэ, тэрэниие түргэн ябуулха хэмжээ абаха баатай болохош. Иигээд ерэхэдээ агроном гү, али зоотехнигшье гансахан өөрынгөө гол хүдэлмэриие хараад ябахагүй, ажалай эмхидхэлдэ анхаралаа табилсахал зэргэтэй болоно.

Һодомжолхо, бэдэрхэ, шэнжэлхэ

Асуудал: Энэ ямар шалтагаанһаа болоноб? Али ажахын хүтэлбэрилэгшэд мэргэжэлтэдтээ өөһэдынь хүдэлмэри хүүлэнгүй, миил зараса болгоод байна гү?

— Хэрбээ отделени, бригадада шадамар бэрхэ, тусхай мэргэжэлтэй, эрдэмтэй хүнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр хүдэлдэг һаань, иимэ юумэн болохогүй һэн. Һайн мэргэжэлтэдэй хомор дээрэһээ дайралдаһан лэ хүнүүдые бригадираар томилхо баатай бологдоно. Үнгэрхэдөө бригадираар, отделениие эрхилэгшээр хүдэлхэ хүнүүд олдожо үгэдэггүй. Энээнһээ боложо, колхоз, совхозуудта ажалай эмхидхэл һула, экономическа хүдэлмэри муугаар табигдана. Тиимэһээ дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдөөр хүдэлхэ хүнүүдые һурагха, мэргэжылень дээшэлүүлхэ тухай анхарал табиха ёһотойбди,— гэжэ **Бага-Куналейн «Победа» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смолин** хэлэнэ.

Эмхидхэлэй элдэб жэжэ асуудалнуудта һамааржа, үнэтэ сагаа гээнэбди гэжэ олонхи мэргэжэлтэд мэдүүлнэ. Үнэндөө фермэ, гүүртэдэ хүнэг амһарта, халаад гэхэ мэтые оложо үгэхэнь барагтай. Тэрээндэ тусгаар мэргэжэл, эрдэм хэрэгтэй бэшэ. Харин тэрэл фермэдэ племенной хүдэлмэри һайжаруулха, ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэртэ мал бии болгохонь нилээд хүндэхэн, сагшье ехэ хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ зарим мэргэжэлтэд хүнгэн мүрыень хараад, юушье хэнгүй байнхаар гэжэ энэ тэрэ жэжэ асуудалнуудые шиидхэһээр үдэрөө эльгээнэ. Тиихэдэнь тэрэниие оройдоо юумэ хэнэгүйш гэжэ зэмэлхэ аргагүй болоно бшуу. Мүнөө ажахынуудта үйлэдбэриие эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ саг ерээ. Мүн колхоз, совхоз бүхэниие таараха тээшэнь мэргэжүүлхэ, һалбаринуудыень томодхохо шухала. Энэмнай мэргэжэлтэдэйл бэелүүлхэ хэрэг ха юм.

Тариалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адууһа малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень ехэ болгохын тула мэргэжэлтэд юу хэнэб, саашадаа юу хэхэ ёһотойб гэжэ сугларагшад хөөрэлдэбэ.

«Дружба» колхозой главна зоотехник А. И. Маковеева иигэжэ хэлэбэ:

— Малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень ехэ болгохо гэбэл, үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Теэд манай колхоз, аймагай бусадшье ажахынууд малаа тэжээлээр оройдоол 50—60 процент хангана. Энэмнай бидэ мэргэжэлтэдэй, илангаяа агроном, зоотехнигүүдэй муугаар хүдэлһэнэй гэм гэжэ мэдэрхэ болонобди. Үбһэ тэжээл дутамаг гээд, малайнгаа үүлтэр һайжаруулха талаар юушье хэнгүй, гараа хабсараад һууха болоо һаамнай хэншье маниие хүлисэхэгүй. Манай колхозойхид мүнөө жэлдэ 2000 килограммһаа дээшэ һү үгэдэг бүхы үнеэдые Хаягай гүүртэдэ суглуулаад, тусхай һайн рационоор эдеэлүүлжэ, зүбөөр һаажа захалаа. Тугалнуудыень зоотехническэ заабариин ёһоор тэжээнэбди.

Хэнэйшье мэдэһээр бүхы фермэнүүдэй малай үүлтэр нэгэн доро һайжаруулжархиха аргагүй. Тиимэһээ эгээ түрүүн нэгэ гүүртын малые һү шэмэ ехэтэй, һайн үүлтэрэй болгоод, тэндэһээ дамжуулан бусад фермэнүүдэйнгээ мал һайжаруулхабди. Бидэ мүнөө оройдоол 27—28 килограмм шэгнүүртэй жэжэ түлгэнүүдые ороондо оруулнабди. Иимэ ахир жэжэ түлгэнүүдһээ юун мүртэй түл гарахаб лаа мэдээжэ. Манай һанахада жэжэ түлгэнүүдые үрэжүүлхээ яарангүй, адагынь 37—40 килограмм шэгнүүртэй болгоод ороондо оруулаа һаамнай, түлыньшье томо, тобир һайн байха, өөһэдөөшье түрэхэдөө яһаа сохигдохогүй бшуу.

Үйлэдбэриин управлениин начальник И. М. Матвеев:

— Анна Ивановнае дэмжэхэ байнаб. Мүнөө аймагай ажахынууд үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 1700 килограмм һү һаана. Хэрбээ зоовет-мэргэжэлтэдэй бүлта үнэн зүрхэнһөө оролдоол, ойрын жэлнүүдтэ бүхы үнеэдээ тус бүридөө 2000 килограммһаа доошо бэшэ һү үгэдэг болгожо шадаа һаань, аймаг соо бүхыдөө адагынь 15—16 мянган центнер һүн нэмэжэ абтаха һэн.

Энэ зорилгые хоёр-нэгэн жэл соо бэелүүлхэнь бэрхэтэй. Малай үүлтэр һайжаруулжа гү, али зүб севооборот нэбтэрүүлжэ, хэһэн хүдэлмэриингөө ашаа үрэ харахын тула мэргэжэлтэд нэгэ газартаа 8—10 жэл хүдэлхэ ёһотой. Теэд манай эндэ олонхи мэргэжэлтэд өөрынгөө ажалда ямаршье тобойсо харуулха юумэ түйлаагүй аад, ехэдээл һаа 2—3 жэл хүдэлөөд, ондоо тээшээ арилшадаг. Жэшээнь, Охин-Булагай совхоздо һүүлэй долоон жэлдэ главна зоотехник 5 дахин һэлгээ. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо, «Рассвет», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта мэргэжэлтэдынь жэл бүри шахуу һэлгэнэ һэдхэнэ. Иигэжэ байхалаа ягаад тэдэнэр эрдэм наукын шэнжэлгэ, туршалга хэхэб даа. Миин лэ үдэр хоног үнгэргөөд ябана.

Түсэбгүй һаа, шулгардахаш

Асуудал: Үбэлэй тэгэндэ үбһэ тэжээлгүй болошоод байһан Бэшүүрэй совхозой главна агроном юу боложо һуунаб? Малаа тэжээлээр гүйсэд хангадаг болохын тула тэндэхи мэргэжэлтэд мүнөө юу хэнэб?

Бэшүүрэй совхозой главна агроном В. М. Коршунов:

— Ажахынгаа бүхы һалбаринуудые зохихо тээшэнь тусхай мэргэжэлтэй, нэгэ шэглэлтэй болгожо, гүүртэ, фермэнүүдээ томодхохомнай. Жэшээнь, сабшалан, бэлшээри элбэгтэй Дабаата, Амгалантада бүхы хонидоо, тариалангай һайн газартай Гутай, Новосретинскэ, Мотняда эбэртэ бодо мал, үнеэдээ байлгахабди. Бүхы малаа үбһэ тэжээлээр бардам хүрэхөөр хангахын тула турнепс, «куузика», зелёнко ехээр тарихамнай. Хэрбээ урдань 1000 гаран га зелёнко таридаг һаа, тэрэнээ 2300 гектарта хүргэхэбди. Жэлһээ жэлдэ кукуруза ехээр тарихадамнай гарганшань ехэ болоно, ёһоор урганагүй. Тиигээд кукурузын гашуун силос эдеэд, үнеэдэй һүн шанараар муу, шэнгэн болоно. Малай байра ехээр хюроно. Бидэ кукурузые бага болгоод, орондонь наран сэсэг, обёос, горох гэхэ мэтые холижо тарлаад туршахамнай. Манда үһалагдадаг һайн сабшалан яһала ехэ. Гэбэшье тэндэһээ гектарай оройдоол 15—17 центнер ургаса абтана. Тэндээ люцернэ, донник гэхэ мэтэ ногоо тарла һаамнай, га бүриһөө лаб 25—30 центнер үбһэн абтаха һэн. Теэд ногооной үрэһэн олдоногүй. Республикын дээдэ органууд энэ асуудалые түргэн шиидхэхэ ёһотой.

Үйлэдбэриин управлениин главна агроном Тарлшинов:

Танай ажахы зелёнко ехээр тарлаад, тэрэнээ хаһа соонь хурлажа абангүй, сагаан һолоомо болотор хатаадаг. Саһанда даруулдаг байнат. Мүнөө зелёнко бүри ехээр тарихадаа хайшан гэжэ түргэнөөр, муудхаангүй хурлажа абахабта?

Харюу: Зелёнкынгоо заримые хабар эртэ тарлаад, үбһэндэ орохоһоо урда хурлаахабди. Тиихэдэ тэжээл бэлэдхэлгын ажалшье хүнгэржэ үгэхэ.

«Победа» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смолин:

— Хэхэ ажалаа тоб байса урилшалан түсэблэнгүйгөөр мэргэжэлтэдэ хүдэлжэ болохогүй. Үдэр, һара, квартал соо юу хэхэб гэжэ хуу урид боломжолхо ёһотой. Жэшээнь, мүнөө үедэ зоотехнигэй үдэр бүри анхарха асуудал: үбэлжэлгэ, һүн, хурьга абалга байна. Малда бонитировко хэхэ, хонидой нооһо хайшалха, искусственна үрэжүүлгэ хэхэ хүдэлмэриин эхилхын урда тэрэниие хайшан гээд, ямар гуримаар үнгэргэхэеэ уридшалан боломжолхо, аргатай соонь түсэблэхэ хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, миил нишэ тиишээ гүйһээр бэйгэрш, үдэр хоног дэмы ошохо, бүтээһэн юумэшье байхагүй. Заримандаа мэргэжэлтэд элдэб гоосоо, мэдээ, справка гэхэ мэтэ саарһа бэшэжэ, ехэхэн сагаа һалгалаг. Илангаяа үйлэдбэриин управлени, хүдөө ажахын министерствэһээ элдэб олон саарһа, документнүүд ерэдэг. Хоёр наранай хоорондо кабинедһээ гарадаггүй, миил саарһа эрээлээд һуудаг мэргэжэлтэһээ мүртэй үрэ гарахагүйнь мэдээжэ.

Партком ба мэргэжэлтэ

Асуудал: Колхоз, совхозуудай партийна комитедүүд мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, ажал дээрэнь зүбөөр тааруулжа табиха талаар юу хэнэб?

Калининай нэрэмжэтэ колхозой партномой секретарь В. М. Иванов:

— Ажахын хүтэлбэрилэгшэ гү, али партком мэргэжэлтэ бүхэнэй ажалые үдэр бүри хинан шалгажа, захиржа, зонхилжо байха ёһотой бэшэ. Тэрээндэ найдаха, элдэбхи үүсхэлээрээ хүдэлхэ арга боломжо олгохо хэрэгтэй. Тиигэбэшье алдуу эндүү гаргаад байгаа һаань, саг соонь заһаха, залаха, шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь И. Т. Хлызов:

— Институт гү, али техникум дүүргэһээр хүн бүхэн түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэ боложо гарашадаггүй. Тиимэһээ тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай зорилго мүн. Манай совхоздо агроном В. Астрихинский, механик А. Фомин гэгшэд хүдэлнэ. Институтда заочноор һуража байхадань бидэ тэдэниие бригадираар, фермые даагшаар табяад. Һуралсалдаа ядархагүйнь тула али болохоор туһалдаг һэмди. Мүнөө тэдэмнай тусхай мэргэжэлтэй болоходоо, ажалдаа ехэ дуршэлтэй шадамар байна. Саашадаашье энэ мэтээр нютагайнгаа залуушуулые институт, техникумдэ эльгээжэ һургахадамнай ондоо тээшэ ябашахагүй, һөөргөө ерэжэ хүдэлхэ болоно.

Охин-Булагай совхозой главна агроном А. Е. Фомин:

— Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн дээдэ органууд мэргэжэлтэдтэй нягта холбоотойгоор, үгэеэ ойлголсожо хүдэлбэлнь, аша үрэтэй байха. Манай совхозой газар бусад ажахынуудайхида орходоо үрэжэлөөр муу, ехэнхидээ элһэн. Һайн шанартай пáар ехээр бэлдээгүй һаа, иимэ газарһаа тогтууритай баян ургаса абахань бэрхэтэй. Теэд республикын Хүдөө ажахын министерство, совхозой дирекци, парткомшье паар ехэ болгое. 30 процентдэ хүргэе гэжэ бидэ агрономуудай дурадхахада үрагша абанагүй. Илангаяа техникээр дуталдадагбди. Республикын дээдэ органууд машина техникэ хубаахадаа манай эрхэ байдалые хараада абанагүй.

Мэргэжэлтэд гээшэмнай хүдөөгэй зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха, эрдэм ухаанай туйлалта, шэнэ түрүү юумые дэлгэрүүлхэ хүнүүд.

— Зоотехник, агроном, ветврач, инженернүүд эгээл сүлөөтэй зон гээшэ гээд элдэб эсын нинтын хүдэлмэри даалгадаг. Энээниие зүб гэхын аргагүй. Жэшээнь, инженер механизаторнуудайнгаа дунда һуралсал эмхидхэхэ уялгатай. Мүн мэдэхэ асуудалаараа зоной дунда лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ ёһотой. Харин мэргэжэлтэд гээд лэ тэрээндэ ямаршье хабаагүй нинтын хүдэлмэри даалгаһанай үлүү гэжэ һананаб,— гэжэ **Бэшүүрэй совхозой главна инженер В. Л. Цыренов** хэлэбэ.

«Дружба» колхозой главна зоотехник А. И. Маковеева:

— Тэрэ тон зүб. Би мүнөө «Эхэнэрнүүдэй совэдэй», «Нухэлэй суудэй» түрүүлэгшээр һунгагданхайб, сомоной Совэдэй депутадби. Үшөө ханын һонинной редактор, баһа ямаршьеб комиссиин түрүүлэгшэ болгонхой. Теэд өөрөө гэртээ үхибүүдтэй, хубиин ажахытай хүн ха юмбиб. Кино хараха, газетэ, журнал, ном уншаха хэрэгтэй. Намда хаанаһаа сүлөө саг байхаб. Ехэнхидээ үглөөгүүр бүрэнхыдэ гэртэһээ гараад, үдэшэ харанхы болоһон хойно бусагдадаг. Иигэжэ хүдэлжэ болохо аал?

* * *

Энэ уулзалга дээрэ шиидхэгдэхээр болоһон олохон асуудалнууд табигдаа. Бултандань харюу үгтөөгүйшье һаа, хүнүүдтэ туһатай уулзалга болоо гэжэ сугларагшад тоолоно. Манай һанахада, олон янзын мэргэжэлтэй хүнүүдые нэгэн доро суглуулаад хөөрэлдэхэдэ хэлсэхэ асуудал дан үргэн болошоно. Тиигэнхаар зоотехник, агроном, инженернүүдые тус тустань амяарань суглуулаа һаа, хэлсэхэ юумэнь тодорхой боложо үгэхэ һэн. Тиимэһээ КПСС-эй Бэшүүрэй райком саашадаа иимэ уулзалга, хөөрэлдөө мэргэжэл мэргэжэлээрнь амяарайнь эмхидхэхэ гэжэ шиидэбэ.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

В. Л. Цыренов, Бэшүүрэй совхозой главна инженер.

В. М. Иванов, Калининай нэрэмжэтэ колхозой партномой секретарь.

Үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн забһарлалтыншье үедэ таһараагүй. Ажахынуудай мэргэжэлтэдэй хэлсэхэ юумэн олон.
Э. ЛАПИНАЙ фото.

И. А. Сафронов, ... главна ветврач.

А. И. Маковеева, ... хозой главна зоотех...

В. Е. Астрихин... скиин нэрэмжэтэ со...

Колхозой тоосоото суглаан

ДУТАГДАЛАА УСАДХАЖА ШАДААН...

Һаяшат «Коммунизм» колхоздо тоосоото хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, колхозой түрүүлэгшэ Б. Д. Мурхонов «1967 оной дүнгүүд ба шэнэ жэлэй хараа түсэбүүд» тухай элидхэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахымнай улам урган хүгжэбэ. Тариалангай болон мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха үнгэрһэн жэлэй түсэб даабаринууд сагһаа болзортоо бэелүүлэгдээ. Энээнэй ашаар артелиимнай мүнгэн олзо оршо 1.117.252 түхэригтэ хүрэһэн. Колхозниигуудай салин хүлһэн дээшэлжэ, баян дэлтэр соггой хүхюун ажаһууна, ажаллана.

Үнгэрһэн жэлдэ ажахымнай хонишод 100 эхэ хонинһоо дунда зэргээр 90 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 2,9 килограмм нооһо хайшалжа шадаа.

Колхозой 9 хонишод аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, Москва. Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ошохо путевкоор шагнагдаһан юм.

Артелиин һаалишад, механизаторнуудшье хонишодһоо дутуугүй хүдэлжэ гараа. Мүнөө жэл тариалангаа ургэдхэжэ, 7681 гектарта орооһо тарла, 3833 гектарта тэжээлэй ургамалнуудые тарижа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 8 центнер орооһо хурлажа абахаар шиидэнхэй. Үшөө тиихэдэ 2467 гектарта паар хахалагдаха.

Нёлондо отара, гүүртэнүүдтэ, малай байрануудта зайн гал оруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн, тиигэжэ мүнөө жэл малайнгаа бүхы гүүртэ, отарануудай байрые электричествын элиэ хүсөөр хангаха аргатай болоо.

Шэнэ барилганууд хэгдэнэ. Борьёгой отделенидэ 160 үхибүүдэй һураха һургуулиин байшан, Залаа—Үбэр һууринда хонидой хори байра, тариаанай тоог баригдахаар хараалагдана.

Газараа зүбөөр ашаглажа, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха, мүн Инзагата, Жаргаланта, Худага нютагуудта уһалууриин хүдэлмэри үргэдхэжэ, Үхэр-Шулуун, Гунтын Үбэрэй намаг налхи хатааха хүдэлмэри ябуулха тухайгаа энэ тоосоото суглаанда хэлсээ.

Колхозой гаражые даагша Г-Д. Данзанов үгэ абажа, автопаркые барижа дүүргэхэ асуудалда анхаралаа хандуулаа. Артельдэмнай автомашинанууд муугаар ашаглагдана гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Автомашинанууд олон ушарта ашаглагдангүй, гаражда байһаар үнгэрнэ. Зарим жолоошод ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандажа, түлишэ тоһоео хэмһээ үлүү гаргашална. Гарянай то... ханизаторнуудай ... байрануудые түхеэр... лон тэмдэглэгдэ...

Колхозой үн... Данзанов һу... наймаае саашадаа... тушаа шүүмжэл... түбтэ оройдоо 2 ... Тиимэһээ холо ойр... рануудта хүдэлмэр... шад хэрэгтэй эд ба... дань абаха аргагүй...

Нуга сабшалан... шэлүүлжэ, нинтын... хүрэхэ үбһэ тэжээ... дэлмэри мүнөө болот... Нат шэбхэ гаргаха, ... ха хүдэлмэри муу... нэ. Тиимэһээ жэлд... һөө дунда зэргээр ... центнер үбһэн хур... шэлэн адууһа мала... жаруулха хэрэгтэ... дана гэжэ артелиин... ник Д. М. Яковлев ...

Теэд ажалда то... далнуудые усадха... колхоз бүри ехэ ...

Ц. СА...
колхозой 2-дох...
парторганизаци...
Зэдэ.

ЗАХААМИНАЙ «ДРУЖБА» КОЛХО...

ЗАЛУУГАЙ ЭРШЭ ХҮСӨӨР

Нютагайнгаа найман жэлэй һургуули дүүргэмсээрээ Дуся Дамбаева комсомолой зуушалгаар Улаан Горхоной һаалиин гүүртэдэ ошоод, гурбадахи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байнхай. Дүй дуршэлгүй Дуся басаганда үниинэй һаалишад зүбшэл заабари үгэжэ, тулгардаһан сагтань туһалагша бэлэй.

Харин мүнөө ӧмогорхохоор дуршэлшьегүй һаа, гүүртынгээ һаалишадай дундаһаа эршэтэ ажалаараа шалгаран гараа. Ойн баярай жэлдэ абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн. Мүнөөшье колхозой һаалишадай дунда дэлгэржэ байгаа шэнэ социалис мүрысөөндэ тэрэ оролсожо, абаһан уялгаяа, түсэб даабаряа бэелүүлхын түлөө оролдоно.

СҮҮДХЭДЭЭ—950 ГРАММААР

Хэдэн жэлэй саана шахан таргалуулха малай гүүртэдэ ажаллаха хүнэй дуталдахада Даша Шагдурович Аюшеев өөрынгөө һамган Долгортой мал адуулагшаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр арба гаран жэл үнгэрөө.

Энэ жэлдэ Даша Шагдуровичтан шахан таргалуулагдаха 90 хашарагые харууһална. Олохон жэл хүдэлжэ, дүй дуршэлтэй болоһон Даша даажа абаһан хашарагуудаа үдэр бүриинь рационые алдангүйгөөр эдеэлүүлжэ, мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэз дунда зэргээр 950 граммаар нэмээнэ.

БАРИЛГАША...

Һүүлэй жэлнүү... до малай байрану... лишад, хонишодой ... олоор баригдажа ... һэн жэл гүүртэ, ... тугал, хурьгалай ... байранууд, хэдэн ... гэрнүүд жэрылдэ...

Мүнөө жэл Баа... Улаан Горхоной ... нүүдтэ культбаа... малшадай хэдэн ... зоймнай барилгаша... хаар түсэблэнхэй. ... тосхондо 250 хүн... клуб шэнээр бари... гада үгтэхэ юм.

Б. Д...

БАГША, ПЕНСИОНЕР, ЭДЭБХИТЭН

Буряадай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай үргэн сэлүү байшангай коридорой ханада үлгөөтэй хүндэлэлэй самбарта дүтэлбэб. Манай республикада эрдэм гэгээрэлэй дэлгэрхын түлөө шармайн оролдоһон, шэнэ һайхан байдалаймнай түлөө тэмсэһэн хүнүүдэй дүрэ-зурагууд тэндэ харагдана.

Тэдэнэй дунда Мустафа Очирович Могордоев — малаан тархитай, харахада урин шарайтай хүн һууна.

Хаанта засагай хүндэ хүшэр үе байгаа. Мустафа эхэ, эсэгынгээ оролдолгоор арай шамай гэжэ эхин һургуули дүүргэһэн. Эсэгынгээ наһа барахада, хүндэһэнэй ажал хэжэ, хоолойгоо тэжээжэ эхилээ. Хэды һураха хүсэлтэйшье һаа, арга байхагүй. Яахабши. Хэн туһалхаб?

Гэбэшье туһалха хүн олдоо. Ленин, Коммунис парти. Хүндэ сагтань эсэгэ шэнгеэр туһалжа, эрдэмэй үүдэ урдань нээгээ. Гиигэжэ Совет засагай тогтоһоной һүүлээр һургуулияа үргэлжэлүүлхэ эрхэ олоһон байна.

1928 ондо эдэбхитэй комсомолец, һубэлгэн һонор Мустафа партиин обкомой шиидхэбэреэр Москвагай Плехановай нэрэмжэтэ арадай ажахын институтда эльгээгдээ. Институтдаа эрхим һайнаар дүүргэжэ, түрэл нютагаа бусаад, республикынгаа Госпланай эмхинүүдтэ хэдэн жэл хүдэлөө.

Дайнай жэлнүүдтэ гүрэнэй аюулгүйе сахилгын органдо ажаллаһан. 1941 ондо Москвае дайсанһаа хамгаалалсаһан юм.

Дайнһаа хойшо мүнөө хүрэтэр республикынгаа эрдэм-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта таһалгаряагүй ажаллана.

Олон лэ хүнүүдые эрдэмдэ һургаа. Тэрэшэлэн эрдэм ухаанай шэнжэлхы хүдэлмэри ябуулжа, олон статья хэблэлдэ толилуулһан байха. Совет гүрэнэй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Буряадай шэнэ байдал» гэһэн монографи бэшэжэ дүүргээ.

М. О. Могордоев нинтын хүдэлмэридэ хододоо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Партиин Советскэ райкомой пропагандист, Советскэ районой милициин үхибүүдэй таһагай инспектор, Буряадай АССР-эй МООП-ой штатна бэшэ сотрудник юм.

Нэгэтэ һая, үдэшэ орой ажалһаа бусажа ябатарань, үйлсэдэ арбаад наһатай хүбүүн гэрэй хана түшөөд хүдэлэнгүй зогсожо байба. Мустафа Очировичай дүтэлжэ харахадань, аалиханаар һуташарһан янзатай.

— Хүбүүн яагаабши?

— Автобусто һуужа гэртээ харихa гэхэдэ мүнгэгүй байшооб. Хүдөөһөө һая зөөжэ ерээ һэмди. Гэрээ яагаад оложо ошохоёошье хүсэд мэдэнэгүйб.

— Теэд адресаа мэдэхэгши?

— Мэдэхэ.

— Ябаябди,—гээд, Мустафа Очирович тэрэ хүбүүе гэртэнь хүргэжэ үгэбэ.

Заримашуул хүбүүе анхарангүй, хажуугаарнь үнгэрһэн бэйжа магад. Үбэлэй хүйтэндэ тэрэниие хүргэжэ аяар авиационно завод хүрэтэр ошолсонгүй, милициин үхибүүдэй таһагта тушаагаашье һаань, дүүрэхэл һаабза. Мустафа Очирович тиигээгүй.

Жара гараһан, урин шарайтай хүниие хододоол зоной дунда харахат. Хэды сүлөө тухагүйшье һаа, хүндэ туһалха саг олоһон лэ байха.

Мустафа Очирович үшөө сарюун хүнгэн зандаа. Буряад арадаа гэгээрүүлхын түлөө тэмсэһээр, шэнжэлхы хүдэлмэри эрхилжэ үргэлжэлһөөр. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда полит-экономиин хэшээл үнгэргэнэ.

Иимэл даа, манай багшанарай нэгэн, юрын совет эрхэтэн.

Ш.-Н. ЦЫДЕНЖАПОВ.

...НДЭ УЛЬЯНОВТАНАЙ БҮЛЭ АЖАҺУУҺАН ЮМ

В. И. ЛЕНИНЭЙ Казаньдахи гэр-музей шэнэлэн заһагдаа

Ульяновтанай бүлын ажаһууһан Казаньдахи гэртэнь В. И. Ленинэй музей нээхэ гэжэ гушан жэлэй саада тээ шиидхэгдэһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо энэ байшан худар совет хүнүүд, хилын саанаһаа ерэһэн туристнар таһалгаряагүй олоороо ерэжэл байдаг.

В. И. Ленинэй гэр-музей 1967 ондо һэльбэгдэн заһагдаа, экспозицинуудынь шэнэлэгдээ, байрань ехэ болгогдоо. Энээнтэй дашарамдуулан, В. И. Ленинэй гэр-музейн директор Клара Валидова Хэблэлэй һониной агентствын корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ:

...р Ильич Ленинэй нэ-...ютой бүхы юумые со-... ехээр хүндэлдэг гээ-... Музейдэ үдэр бүри хэ-... хүн ерэдэг. Олон айл ...улха аргатай болохын ... Ленинэй гэр-музейе ...һаха хэрэгтэй болоо ... гадна, энэ байшам-... эхилээ бэлэй.

...модон бүхэниие» зада-... һайн шэнэ, бата фун-...гдээ. Ханынь модон бү-...гүй химическэ бодос..., бүхэ болгогдоо.

...алхаһаа урид, экспо-... абахаһаа урид гэр-... түрүүнэйнь байдал ...гүйн тула бүхы таһал-... габяатай байһан юумэ-... буулгаһан байгаабди.

...йн хажууда ехэ модон ...оргэлжэ байһан юм. Тэ-... түхэлынь урданай-хяараа үлөө, зүгөөр зосоонь лекционно зал, экскурсовод-лекторэй байха таһалга, музейн экспозицинуудые хадагалха байра түхеэрэгдээ. Гэрые дулаасуулха системэнь шэнэлэгдээ. Зарим үдэрнүүдтэ мянга хүрэтэр хүн музейдэ ерэдэг байна. Тиимэһээ гэр соохи агаарые сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ подвал соонь тодхогдоо.

В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ой болотор гэр-музейн экспозицинууд нэмээгдэхэ. Ленинтэй сүг һураһан Казаниин университедэй студентнэрэй фотографи, Ульяновай бүлынхидэй наададаг байһан хүгжэмэй зохёолнуудай ното, гэрэй элдэб хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтэ шэнэ экспонадууд суглуулагдаа.

Ленинэй Казаньда байха үедөө уншаһан һуралсалай, уран һайханай литературатай гэр-музейдэ орогшод танилсажа болохо. Казанска университедэй тэрэ үеын студентын билет экспонат болгон табигдаа.

1887 оной декабрьда студентнэрэй суглаанда хабаадалсаһанайнгаа түлөө Ленинэй университедһээ гаргагдаһанһаа хойшо наян жэл үнгэрбэ. Энэ ушартай дашарамдуулан, «Ленин Казанска университедэй суглаанда» гэһэн уран зураашан Олег Вишняковой зураг музейдэ табигдаа. Тэрэ суглаанда хабаадаһан хүнүүдэй фотографиин монтаж хэгдээ.

Музейн дэргэдэ эрдэмтэдэй совет байгуулагдаа.

Алексей ВЕРЕТЕННИКОВ,
АПН-эй корреспондент.

...АГШЫН БАЙҺАН НЮТАГТА

...харгыгаар шуумайһан ... гэнтэ аалидаад, омог ...стнууд гансата абяагүй .... Ажаглахадам, бидэ ...алхэйдэ алдаршаһан ... нютаг ойртожо яба-...уша туристнууд тус ...й элдэбын асуудалнуу-... һалахагүй юм.

...зуун жэлэй эсэс багта ... тус нютагай тарая-...рэлдэжэ байхадаа, ... зоной хуби заяан ту-... байгаа бшуу. Ушар ... Совет ороной бүхы ню-...уби заяан, хубилалта ...шенское нютагайхидал ... ха юм.

...ай ногоон сэсэрлигээр ...эн талмайн тэг дунда .... Энэ талмайе нютагай ...йлгобобди. Хайшаашье ... томо шэнэ гэрнүүд .... Районой гүйсэдхэхэ ... томо гэр нюдэнэймнай ... лэ торсолдобо. Соё-..., гостиница, магази-... ...ынь хэлэхэдэ, мүнөө ... тааруугаар бариг-...үүдые харахадаа омо-... ...рлахашье ушартай ....

Энэшье энэ гэлэй. Теэд В. И. Ленинэй байһан модон гэр маанадые ехэтэ һонирхуулаа бэлэй. Багша Ленинэй музей болоһон энэ гэр хуушан зандаа үлөөгдэһэн юм. Зырянов гэжэ тарияшанай гэрэй баруун урдахи таһалгада В. И. Ленин түбхинэһэн байгаа. Багшын сүлэлгэдэ байһан үе сагыень гэршэлһэн сааргһа дансанууд, документнүүд эндэ хадагалаатай.

Хэды болзороор, ямар үдэр сүлэлгэдэ ерэһыень, мүн хойноһоонь шартэжэ ябаха полицинхидые табиһанаа Минусинска округой исправник Эрхүүгэй губернаторга мэдээсэһэн юм. Юундэ аяар Эрхүүгэй губернаторга мэдээсэхэ болоо гээшэб? Владимир Ильич Эрхүүгэй губернидэ сүлэгдэхэ аад, бэеынь муу байһан дээрэһээ Красноярск хизаарай Шушенское нютаг сүлэгдэһэн байна. Заха холын нютаг эльгээһэн хаанай засагаархин В. И. Ленинние революционно хүдэлөөнһөө одоошье холодуулаабди, энэ дүлии балай газарта тэрэ революционно түхэлэй ямаршье холбоо барисаа байгуулжа шадахагүй гэжэ дэмы найдаа бэлэй.

Владимир Ильич эндэшье байхадаа бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, ойро шадархи нютагуудта сүлэлгэдэ байһан революционернүүдтэй холбоо барисаа байгуулжа, Россидахи байдал хэнһээшье һайса мэдэгшэ бэлэй. Сүлэлгын үедэ бэшэһэн «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэһэн зохёолыень мүнөө мэдэхэгүй хүн үгы шахуу.

Совет засагай тогтоһонһоо хойшо Шушенское нютаг танихын аргагүйгөөр хубилаа. В. И. Ленинэй сүлэлгэдэ байха үедэ тус нютагга 257 үрхэтэ айл, хамта дээрээ 1250 хүн ажаһуудаг байһан юм. Гадна хүпеэсүүдэй дүрбэн алаабхи, архиншадай хоёр кабак, оройдоо ори гансахан эхин һургуули хүдэлдэг байгаа. Тиихэдэ нэгэшье эмшэлэгшэ байгаагүй. Үбшэ хабшанай тохёолдоходо тарияшад город ошохо аргагүй байһан. Тиимэһээ ехэнхидээ нютагайнгаа попто (шажанай түлөөлэгшэ) хандаха ушартай бологшо һэн. Хуурмаг мэхэшэ поп ямар туһа хүргэхэ бэлэй. Үлбэр ядаруу түрэлхидэйнгөө үбшэнэй гол шалтагаае, мүн шажан мүргэлэй хархис муухай аашые мэдэхэ эрдэм һургуулигүй ябаһан нютагайхид жэлһээ жэлдэ зобохо ушартай ябаа бшуу.

Владимир Ильич иимэ ядаруу байдал харахадаа, сэдьхэлээ зободог байгаа. Тиимэһээ эрхэ сүлөөтэ байдалай илан мандаха үдэрые дүтэлүүлхын тула эсэхые мэдэнгүй хүдэлэгшэ һэн. «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэһэн ном соогоо тарияшадай байдал тухай бэшэһэн байгаа. Бү мэдэе. Шушенское нютагай тарияшадай уйдхар гашуудалта хөөрөөн багшые зоригжуулжашье болоо.

Городто адлирхуугаар хүгжэн бодожо байһан Шушенское нютагта мүнөө гурбан дунда һургуули (нэгэниинь үдэшын), үхибүүдэй хүгжэмэй һургуули, интернат-һургуули бии. Бүхы һургуулинуудтань хамта дээрээ гурбан мянга шахуу үхибүүд һурана, дээдэ ба тусхай дунда эрдэмтэй хоёр зуун багшанар хүдэлнэ. Шэнээр баригдаһан больницадань гуша гаран, поликлиникэдэнь табяад эмшэлэгшэд мүнөө хүдэлжэ, хүнэй ами бэеые абаржа байдаг.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо ехэ бэлэдхэл хэгдэнэ. Ерээдүй Шушенское хотын омогорхол болохо томо гэгшын шэнэ парк түхеэрэгдэнэ, Н. К. Крупскаягай бюст табигдаха, Агуу революциин дүлэн соогуур ябажа гараһан хүнүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан мүнхын гал носоогдохо юм.

В. ДАВЫДОВ.

...ай һайн—
...улһаа

ХҮҮГЭДТЭ—ЭСТЕТИКЭ

...П. Дондогой «Буряад ...тын хуудаһанда һур-...үхибүүдэй эстетическэ ... тухай һонирхол-... талилуулһан байна. ... уншаад байхадаа, хэ-... хэлэхые хүсэнэб.

...лин үхибүүдые дүрбэн ...хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...ай элитэ ажал ябуу-... И. Калинин ехэ анха-...уулдаг байһан юм. Тэ-...ическэ хүмүүжүүлгэдэ ...исо табидаг бэлэй.

...элэ һургуулиин хүүгэ-...ическээр хүмүүжүүл-... тухай үргэнөөр хөөрэл-...лдоо.

...гой өөрынгөө статья ...гааа хүдөөгэй һургуу-... эстетическэ хүмүү-...лэр зэргээр ябуулагда-... хурсаар шүүмжэлээ.

...рүүн эстетическэ хү-... ямар үрэ дүн асар-... асуудал хараад ...е сагта залуу үетэ-... янзаар, болбосон ..., ухаатай һүбэлгэ-...ха хэрэгтэ эстетическэ ...ын аша туһа ехэ.
...нуудта эстетическэ ...дые һайнаар үнгэргэ-...ршүүлэй мэдэхэ, һа-...үүдынь бүри олошор-...

...ын һалбари болохо ...хүгжэмэй хэшээлнүүдые ...ээндэ үнгэргэбэлнай, ... сэдьхэл баяр баясха-...ажа, тэдэнэр хүгжэм-...ыг шадабариие, ажал хэрэгые бүри ехээр һонирхохо байна ха юм. Ородой элитэ композиторнууд Д. Шостакович, С. Рахманинов болон бусадай хүгжэмэй гайхамшагта зохёолнуудые хэн һайшаахагүйб. Зүгөөр тэдэниие үхибүүдтэ ойлгуулжа, танюулжа һургаха шухала.

Ургажа ябаа залуу үетэн мүнөө сагта һайн һайхан юумэ ойлгон абахые айхабтараар оролдодог болонхой.

Гэбэшье энэ хэрэгые илачгаяа хүдөөгэй һургуулинууд тон һулаар анхарна. Юундэб гэхэдэ хүдөө нютагуудта эстетическэ хүмүүжүүлгэ ябуулха, хэшээл үнгэргэхэ тусхай мэргэжэлтэй багшанар хомор. Минии нэгэ мэдэхэ һургуулида (нэрлээд яахамнайб) хүгжэм, дуунай болон уран зурагай хэшээлнүүдые агроном мэргэжэлтэй хүн үнгэргэжэ байгша һэн. Тэрэниие хүгжэмэй ното һайн мэдэдэг гээд нютагайнь зон хэлсэдэг. Теэд хэршье ното мэдэдэг һаа, тусхай мэргэжэлтэй бэшэ байбал, һургуулиин хүүгэдтэ хүгжэм, дуунай гайхамшагта гоеые ойлгуулха гээшэ хүшэрхэн лэ байха даа. Мэргэжэлтэ—хүгжэмшэ һаа, һургуулиин хүүгэдтэ үнэхөөрөө һонин, шэнэ юумэнүүдые хөөрэжэ, наадажаш шалаха, сэдьхэлыень урмашуулан баясуулха бшуу.

Теэд энэ талаар тусхай мэргэжэлтэй багшанар яахадаа үсөөн гээшэб? Зурагай болон дуу, хүгжэмэй багшанарые республикым-най педучилищи яһала һайнаар бэлдэдэг. Баһа Улаан-Үдэдэмнай хүгжэмэй болон соёл-гэгээрэлэй училищинууд бии. Тус һургуулинуудые дүүргэгшэдэй үсөөниинь лэ хүдөө гарабашье, клубта хүдэлдэг.

Ушар тиимэһээ Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт тус мэргэжэлтэдые бэлэдхэхээ яанаб? Эндэ 3—4 курсын студентнэр жэл бүри һургуулинуудта практика гарадаг. Тэндэһээ нилээншье «улайһал», «сайһан» юумэнүүд бусажа ерэгшэ. Юун болошобоб? Студентнэрэй практикада ерэхэдэ, тэдэндэ классһаа гадуур хэгдэдэг хүмүүжүүлтын хүдэлмэри даалгагдадаг. Тиихэдэ һурагшадтай сүг уран һайханай бүлгэм эмхидхэхэ, уран зохёолой үдэшэ үнгэргэхэ, бэшэ бэшэшье хүдэлмэринүүдые хэхэдээ, одоол бэрхэтэй ушарнууд тохёолдоно. Эндэ дуу дуулажа, хатар гүйсэдхэжэ, уран гоёор уншажа шадахагүй һаа, һалаһан хэрэг—одоол улайха, сайха ушар үзэгдэнэ. Студентнэр ехэл гэмэрэлдэдэг. Эдэниие теэд хэншье тоодоггүй.

Минии һанахада, ерээдүйн багшанарта эстетикэ үргэнөөр зааха, тэдэниие хүгжэм гэхэ мэтэдэ һургаха тон шухала.

Һайнаар һураа һаа, үхибүүд искусствын һалбаринууд болохо дуу хүгжэмэй, уран уншалгын, хатарай, зурагай ба һиилүүрэй гоё һайхантай танилсаха, эстетическэ хүмүүжэл оложо абаха һэн.

Тиигэбэшье, даб дээрээ эхин, дунда һургуулинуудта эстетическэ хүмүүжүүлгэ яажашье һаань, удха түгэлдэрөөр ябуулхын хойноһоо оролдохо уялгатайбди.

Мүнөө зун Москвада гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна съезд нээгдэхэ, тэндэ эстетическэ хүмүүжүүлгэ тухай онсо хөөрэлдөөн болохол ёһотой.

П. Дондогой статья олохон хүнэй, нэн түрүүн һургуулиин багшанарай ба хүүгэдэй түрэлхидэй сэдьхэлдэ шэнэ һанал түрүүлнэ.

Эстетикэ гээшые һэргээхээр болоо. Тиигээгүй һаа, һургуулимнай үхибүүд ажабайдалһаа гээгдэжэ магадгүй.

В. ЧИМИТОВ,
Буряадай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент.

...АНИИН НЭГЭДЭМЭЛ РЕСПУБЛИКА. Колониальна дарлалтые усадхаһан революциин һүү-...бар аралай социальна байдал үндэһөөрөө хубилжа эхилээ. Эндэ илангаяа ажалшадай бай-...аруулха талаар ехэ анхарал хандуулагдана. Зураг дээрэ: Занзибар хотодохи үтэлһэн хү-...бо байшангай хашаа соохи талмай харуулагдана. АНД—ТАСС-ай фото.

МАКСИМ ГОРЬКИИН ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ҮНДЭР ҮБГЭЖӨӨЛ МОСКВА СООГУУР АЛХАЛБА...

...Хура бороотой зунай нэгэ үдэр һэн. Гартаа тулгуур бариһан, үндэр бэетэй үбгэжөөл Москвагай гудамжануудаар алхалба. Хуушарад гэһэн пальтогоо хам барижа шаггагаланхай, һарабшань үнгэгдэжэ уршыһан кепкэтэй. Ушарһан хүнүүдые ехэл анхаралтайгаар шэртэн харана. Тэдэнэй хөөрэлдэхые үе үе зогсожо шагнаха зуураа, бусадай анхарал татахагүйе оролдоно хэбэртэй. Теэд үбгэжөөлые хэншье анхараагүй. Хото, хүдөөгэй олон хүнүүд ниислэлдэ ерэжэл байдаг ха юм.

Алексей Максимович Горький иигэжэ нюураа хубилгаад, тэрэ үдэр — 1928 оной июлиин 1-дэ Москва соогуур ябаһан юм.

Хүн зон энэ уран зохёолшодо угаа дуратай, тиигээд тэрэниие үйлсэдэ харамсаараа олоороо хүреэлэшэдэг, асуудалнуудые һураал һаладаггүй байһан. Тиимэл хадань, иигэжэ нюураа хубилгаһан байгаа бшуу. Хилын саана удаан эмшэлүүлһэнэй һүүлээр орон нютагтаа бусаад байхадаа, Москва хотоёо машинын сонхоор бэшэ, бүри дүтэһөө, нам намханаар харахые, хүнүүдтэй хөөрэлдэхые хүсэһэн байгаа. Тэрэнэйнгээ урда тээхэнэ, июниин 12-то, нэгэ зүблөөн дээрэ Горький иигэжэ хэлэһэн юм:

— Намайе нэгэ газарһаа нүгөө тээшэ холол машинаар абаашанат. Энээнһээ уламжалан марияажа захалааб. Шэгнүүрни аяар хоёр килээр нэмээ — гэһэн юм.

Эдэ үгэнүүдынь хүхюун энеэдээр, альга ташалгаар угтагдаа бэлэй. Горький саашань үргэлжэлүүлхэдээ:

«Таанад энеэлдэнэт. Харин энээндэтнай би оройдоошье дуратай бэшэ байнаб. Ябагаар ябажа һураһан хадаа ямар нэгэн юумэн дээрэ һуугаад ябаха тон дуратай хүм. Фабрика, заводуудаар ябажа, ажал хүдэлмэриинь хараха дуратайб. Минии үгы байһан зургаан жэлэй туршада хэды ехэ барилганууд бодоо гээшэб. Урдань оройдоошье үгы байһан юумэнүүдые Совет Россида харанаб. Тиихэдэл грим түрхихэ, парик үмдэхэ, хэмэл һахал няаха гэжэ Алексей Максимович шиидээ бэлэй.

Уран зохёолшо тиихэдэ үдэрэй 3 часһаа хахад һүни болотор Москва соогуур ябаһан байгаа. Тиигээд июлиин 3-най «Известия» газетэдэ хараһан үзэһэнөө тэмдэглэһэн, «Нүхэдтөө бэшэгүүд» гэжэ статьянь толилогдоо һэн.

Москва, москвагайхид уран зохёолшодо ямараар үзэгдөө хаб?

...Александровска, мүнөө Белорусска вокзалай талмай дээрэхи баханада бүхэлэглэһэн громкоговорителиин хажууда хүнүүдэй олоороо суглараһан ушар Алексей Максимовичай анхарал татаба. Зуугаад хүн, олонхинь барилгашад хэбэртэй, радио шагнажа байба.

— Яаһан гайхалтай юм гээшэб, — гэжэ, Горькитой зэргэлээд байһан, арадаа хотоомхотой, шархи үмдэһэн хүн дуутарба.

— Гайхахаар юун байгааб, юрын лэ телефон бэшэ аал,—гэжэ нэгэ залуу хүбүүнэй ойлгуулхаяа оролдоходо, нүгөөдэнь хэлэһэнээл дабтаад байба.

Уран зохёолшо вокзал шадарай сайлалгын газар худар оробо. Тамхинай утаанай мананда дарагдаһан энэ гэр Горькиин һанаанда таарабагүй. Гэбэшье тэрэ: «Солбон согтой, зулуур зантай залуу хүбүүн сай зөөнэ. Хамаг хүнүүдтэ «та» гээд хандана. Урданай тулюурхан трактирнуудай билдагууша гү, али убайгүй бүдүүлиг зарсануудта адли бэшэ байна» гээд ажаглаба.

...Горький, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүд Тверской (мүнөөнэй Горькиин нэрэмжэтэ) үйлсэдэхи сарюун сэбэр пивной соо һуунад. Ууха хүнүүд балай олон бэшэ. Ама халамгай хүнүүд биишье һаа, һогтуушуул үгы. Үдэшын мүргэлдэ дуудаһан һүмын хонхын абяан сонхоор дуулдана. «Хонхын абяанай шангашье һаа, трамвайн нээрээн булина» гэжэ Горький хэлэбэ.

Пивнойдо орогшод баран наһажаал хүнүүд. Хубилһан энэ городой зон ташха ондоо тээһээ ерэгшэд шэнгеэр һанагдана.

Сонхо доогуур трамвайнууд, автобусууд, автомобильнууд гүйлдэнэ, хүн зон зай забһаргүй һубарилдан үнгэрнэ.

Һалхитай. Бороо шэдэргэнэ... Хорёод наһатай извозчик хүбүүн Алексей Максимовичые, хамта ябалсаһан хүнүүдыень Курска вокзалһаа Трубада асарба. «Хараха янзада энэ хүбүүн хаанта засагай үеын Москвагай извозчигуудта адли бэшэ. Адлирхуу юумэниинь гэхэдэ—шадал соогоо түргөөр ябахые оролдоно. Тэрэнэй үбгэ эсэгэньшье, эсэгэньшье иигэжэ оролдодог байгаа»—гэжэ Горький бэшэнэ.

«Циркын урдуур үнгэрдэг үйлсэнүүдые харахада, зургаан жэл соо Москвагай ямар ехээр хубилһаниинь илангаяа тодоор харагдана. Байһан лэ гэрнүүд, теэд үйлсэнүүдынь һаруул, сэбэр болошонхой, хүнүүдыньшье ондоо. Ехэнхидээ сэбэрээр хубсалһан залуушуул».

Хуурмаг цыгануудай зугаа, эстрадын сценэ дээгүүр шэргүүсэлдэдэг, хоолой муутай дууша эхэнэрнүүд тухай уран зохёолшо голхоронгёор бэшэнэ. Харагшад тэдэнэй оюун бодолой эритэй хантамаар зүйлнүүдые хараха хүсэлтэй ха. Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна бүлгэмэй байшангай хажууда үдэр бүхэндэ ажалгүй хэдэн арбаад артистнууд бөөролдоно. Тэдэнэй дунда уран бэрхэ уншагшад бии байжашье болоо.

Хэдэн зуу бэшэшье һаа, хэдэн арбаад эхилжэ байһан поэдүүд ехэл ядуу байдалда оролдоно. Мүнөө үеын бодото байдал тээшэ эдэнэрэйл дүтэлхэдэнь яаха юм» гээд Алексей Максимович бэшэнэ.

Һүниин тэнгэй хойно Тверской үйлсэдэ Алексей Максимович энэ аяншалгаяа дүүргэһэн юм. Он жэлнүүдэй үнгэрһэн хойно москвагайхид энэ үйлсые тэрэнэй нэрээр нэрлэхэ, 1928 ондо хилын саанаһаа ерэжэ бууһан тэрээнлэ Белорусска вокзалай талмай дээрэ хүшөө табигдаха гэжэ Горький хаанаһаа мэдэхэ бэлэй. Город соогуур удаан ябаһандаа эсээд, амархаяа һанаһандал тулгуураа тулан зогсоно. Шэнэ түхэлтэй болоһон, үдэшэндөө олон үнгын галаар толорон байдаг Москва тэрэнэй урда нэмэ....

В. КНЯЗЕВ,
ТАСС-ай корр.

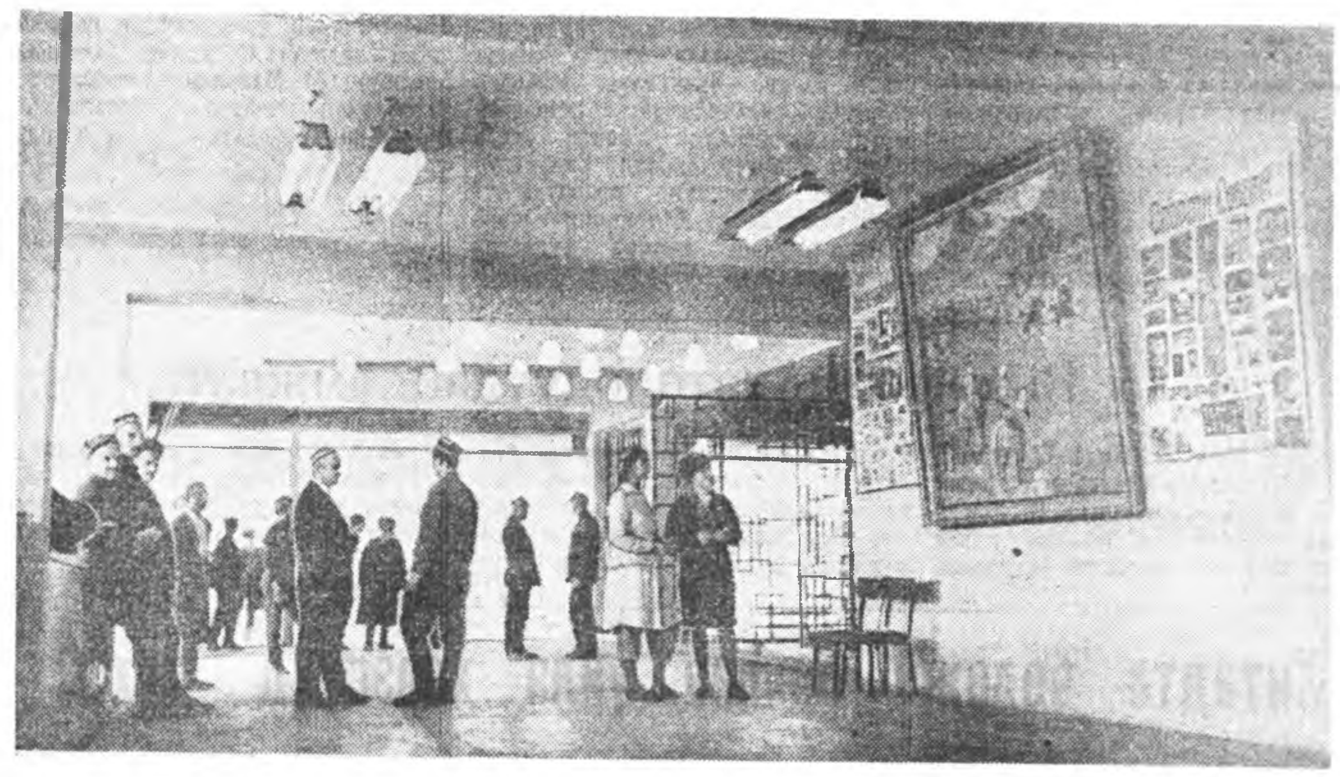

ТАДЖИГАЙ ССР. А. М. Горькиин нэрэмжэтэ колхозой түбтэ һаяхан шэнэ соёлой байшан нээгдэбэ. Тус соёлой байшанда агуу ехэ пролетарска уран зохёолшын нэрэ үгтөө. Шэл ба бетоноор баригдаһан энэ байшан 600 хүнэй һууритай залтай. Кружогуудай ажаллаха таһалга, библиотекэ, эхэ ба үхибүүнэй таһалга, уужам ехэ уншалгын зал мүн лэ эндэ бии. Зураг дээрэ: шэнэ соёлой байшангай фойе.
ТАСС-ай фотохронико.

АХА ДҮҮНЭР ШЭНГЕЭР УГТАЯБДИ

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Татарай, Хойто-Осетиин АССР-нүүдһээ нилээд олон айл манай Буряадай Республикада һуурижахаяа ерээ. Байгша оной мартын хуушаар, апрелиин эхеэр шэнэ бүлэг айлнууд Татариһаа, Ростовско областьһоо манайда баһа бууханьт.

Нүүжэ ерэгшэдэй олонхинь шэнэ газартаа түбхинэжэ, колхоз, совхозуудаймнай ажалда эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эдэнэр хүдэлмэриин хүсөөр дутамаг нютагта һууриажа, эндэхи үйлэдбэриин түргөөр хүгжэлгэдэ хубитаяа оруулалсаха һайн һайхан эрмэлзэлгэтэй ерэһэн нүүдэлшэдые халуунаар угталга, һайнаар түбхинүүлгэ манай колхоз, совхозуудай ёһо заншал болонхой.

Үнгэрөөшэ жэл Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо зөөжэ ерэһэн 16 айлда тогтоогдомол гуримай ёһоор хараалагдаһан бүхы туһаламжа үзүүлэгдээ. Айл бүхэн шэнэ гэртэ ороһон, үнеэтэй, жэжэ малтай, шубуутай болоһон, хүдэлмэришэ хүнүүд бултадаа ажалаар хангагдаһан байна. Зэдын аймагай «Коммунизм», Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта, «Октябрьский» совхоздо, Яруунын аймагай Яруунын совхоздо, Хяагтын аймагай Хяагтын, Ехэ-Нугын совхозуудта зөөжэ ерэһэн айлнууд мүнөө зохидоор түбхинэн һууриажанхай.

Шэнэ газарта нютагжаһан, шадабари, мэргэжэлээрээ ажаллажа, хүхюун байдалтай, баян шадалтай болоһон айлнуудтай манай республикын колхоз, совхоз бүхэндэ ушаржа болохо. Ажахынуудта нүүдэлшэдэй буухадань хайшан гээд угтадаг бэ, ямар анхарал хандуулдаг бэ гэжэ тэдээнһээ асуубал, диилэнхи олонхинь һайн һайхан үгэнүүдые дурдан байдаг. Татарай АССР-эй Ленино-горско районһоо Сэлэнгын аймагай Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо нүүжэ ерэһэн Ильгиза Сунгатуллинагай нютагайнгаа зондо эльгээһэн бэшэгһээнь дурдалтай.

«Танигдаагүй нютаг руу зорижо гарахадаа, хаанашье совет улад зон аха дүү шэнги ааб даа гэжэ һанабашье, зосоо жэгтэйшэг байгаа һэн. Харин Улаан-Үдэ станцида хүрэжэ ерэһэн дары сэдьхэлнай уужам болошоо бэлэй. Колхоз, совхозуудай түлөөлэгшэд маниие угаа халуунаар угтажа, вагонуудһаа буулгаад, хэд хаана, ямар колхоз, совхозой коллективтэ хүлеэгдэжэ байнаб гэжэ ойлгуулаад, дулааханууд автобусто һуулгажа, аян замымнай үргэлжэлүүлээ һэн. Түбхинэхэ колхоздоо үдэшэлэн буугаабди. Амтатай эдеэгээр, халуун сайгаар бидэнэрые угтажа, анха түрүүн уулзахаһаамнай хүндэмүүшэ, хонгор һайхан сэдьхэлтэй зон байһанаа гэршэлээ. Багашуулдамнай конфет, саахар бэлэг, сэлэг барюулагдаа. Тиигээд орохо гэрээ заалгажа, шэнэ байрынгаа богоһо алхахадамнай, баһал ехэ баяр угтажа байгаа бэлэй: бууяшатар түлигдэһэн дулаахан, ялбайшатар угааһан таһалганууд, үнгэрхэдөө даб гэһээр эдихэ хоол хошо, дабһан, зуруул, тамхи бэлдээтэй байгаа. Удангүй айл бүхэндэмнай түрэхэ үнеэ, нэгэ эмэ хони, хоёр һаратай поршоонхо үгөө һэн. Огород, саад һуулгаха сагай ерэхэдэ, бууса шадараймнай газар элдэгдээ. Айлай гурба-гурбан мэшээг хартаабха үрэһэ хэхымнай үгтөө. Эдэ бүхы хүдэлхэ, хүдэлхэгүй зөөри нэгэ һаа гүрэнэй хүнгэлэлтэтэй урьһаламжаар, гурбан жэл үнгэрөөд байхада һубарюулжа түлэхөөр, үгышье һаа—колхозой хямдаруулагдаһан сэнгээр, ерээдүйн салингһаа даража абахаар үгтөө һэн. Иигэжэ бидэнэр, нүүжэ ерэгшэдтэ халуун оролдолгын гаргагдахада, энэ ашыень хайшан гээд харюулхамняаб гэжэ хүн бүхэн бодоһон, хүсэ шадабаряа гамнангүй ажаллаха гэжэ хүсэһэн байха. Тиимэл эрмэлзэлгэтэйгээр шэнэ нүхэдэйнгөө дунда хүдэлжэ эхилээд, мүнөө эндэхи зондо хүндэлүүлдэг, шэнээр түбхинэһэн нютагайнгаа хүнүүдые аха дүү шэнгеэр һанадагби. Тобшоор хэлэхэдэ Буряад орон нүүжэ ерэһэндээ зааханшье шаналхагүйт.

Шэнэ газарта нүүжэ ерэгшэдэй түбхинэн һууриажахын тула һайн бэлэдхэлэй хэрэгтэйнь мэдээжэ.

Сэлэнгын аймагай «Селенгинский» совхоз һаядаа 30 айлай ерэхые хүлеэнэ. Нүүжэ ерэгшэдэй байрлаха гэрнүүд бултадаа баригдажа дүүрээд, газаахи хото хорёонь бэлэн болгогдожо байнхай. Шэнэ айлнуудые оруулха гэр байра иигэжэ шамдагайгаар барижа байһан ондоо ажахынуудые дурдабал. Хориин аймагай «Талецкий», Яруунын «Юбилейный», Зэдын «Октябрьский» совхозууд, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина», Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозууд болон бусад оролсоно.

Хүн зоноор үсөөн нютагуудые хүгжөөхэ гэһэн засаг зургаанай уряагаар үдэһэн, түрэһэн нютагһаа гаража, танигдаа, дадаагүй газарта ерэһэниинь патриот ёһоной ябадал болоно гэхэдэ алдуугүй.

Манай республикын хүдэлмэришэ хүсөөр дутамаг аймагуудта гэр бүлөөрөө ерэжэ, экономикыень хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахые эрмэлзэһэн зондо колхоз, совхозуудай зүгһөө һайн һуудал байдал олгогдохо зэргэтэй.

Ф. ПЕТРОВ,
Ажалай нөөсэ хэрэглэхэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй управлениин начальник.

КИНО

ИНАГ ДУРАНАЙ ХҮСЭН

— Войта, эндэһээ тэрьелжэ арилхамнай гү, а? Хаанашье хада хамаагүй. Хододоо сугтаал ябаа һаа хосорхогүйбди,— гэжэ Ирина басаган дуратай хүбүүндээ хандана.

— Үмлөөд байһан гансахан хүбсаһаараа тэрьелхэ гэжэ гү? Үгы, тиигэжэ болоҳогүй,— гэжэ Войта харюусана.

Бэе бэедээ дуратай инагуудай хөөрэлдэхые шагнахадаа, Войта Рита хоёр адли тэгшэ байдалтай бэшэ гэжэ билэ абаһаар лэ тухайлнабди. Чехословакиин нютаг һууринуудаар һайса зайгуултаһан, саг зуурын карусель түхеэрээд, нютаг нютагай һонюуша үхибүүдэй һүүлшын мүнгэхэнииe убэргэлжэ ябаһан гэртэхиниһээ Ирина басаган тэрьелхые хүсэнэ. Теэд энэ хүсэл эрмэлзэлынь яашье бэелүүлэглэнэгүй. Гүлмэр жороо наһан дээрээ ябаһан энэ басаган инаг дуранайнгаа арюун амисхаалые аршалхын, дурлаһан нүхэртөө үнэн сэхэ ябахын тула тэрьелхые турадхана гээшэ. Тиимэшье бэлэхэнээр тэрьедээдхихэ арга олдонэгүй. Ушар шалтагааниинь хадаа ажабайдалай өөрто нюулгаатай ха юм. Энэ мэтые Ирина басаган ойлгоногүй, ойлгохошьегүй.

Тиихэдэ Иринэдэ үнэн зүрхэнһөө дурлаһан Войта юу хэнэ гээшэб? Юундэ тэрьелжэ шадаагүйб? Ушарынь гэхэдэ, Войта хадаа баян айлай хүбүүн ха юм. Балшар багаһаа дутахые мэдээгүй, садхаланаар хүмүүжүүлэгдэһэн тула юушье хэхэ шадалгүй абиртана.

Инаг дуранай зарим тэды зүйлнүүдтэй ганса танилсана бэшэбди. Фильмын гол удхань гэхэдэ, революциин урда тээхи байдал үндэһөөрөө удалагдан харуулагдана.

Войта хүбүүнэй хоёрдохи зоболонгынь гэхэдэ, үлбэр ядаруу болоһон хүгшэн абаяа удэр бүхэндэ харууһалха ушар гарана. Үе наһаараа чиновник ябаһан хүгшэн абань мүнөө шадалгүй болонхой. Һаһа бараха болзороо хүлеэжэ ябашье һаа, энэ үбгэн Войтын инаг дуранда хэлэшэгүй ехэ һаад хэнэ.

Тиихэдэ Ирина зайгууя ажалтай гэртэхинэйнгээ гарһаа мултарха аргагүй зобоно. Залуухан басагаар һамга хэхэ гэжэ үнинэй шиидэһэн абгань:

— Тэрэ баян айлай хүбүүнтэй дахин уулзаад үзөөрэй даа. Тэдэнэр хэзээдэшье шамайе гэртээ оруулхагүй, минии ... шоодбори болоод һалахаш,— гэжэ захирха юм.

Виктор гэжэ абгань ганса өөр тухайдаа бодоно. Ирина басагантай хүсөөр шахуу гэрлээд, гэдэһэ садхалан һуухаб гэжэ шиидэнэ. Хүнэй һэшхэл, шэнжэ үни хада гээһэн Виктор хадаа Иринын сааашанхи хуби заяан, мүн гэртэхинэйнь һанаа, зоболон тухай оройдоо бодоногүй. Тиихэдэ хүнэй урдаһаа хахадшье үгэ дуугардаггүй, аали номгон абари зантай эсэгэнь басагаяа бухыг сэдьхэлээрээ хайрлаашье һаа, эхэнэр хүнэй хуби заяан иимэл ха юм гэжэ зүбшөнэ.

Турэлхидһөө нюусаар уулзажа байһан Ирина Войта хоёр һүүлэй һүүлдэ тэрьелхэ гэжэ шиидэбэ. Теэд үнгэржэ ерэхэдээ, энэ хүсэлынь бэелүүлэгдэнэгүй. Хэлэһэн ёһоороо, Ирина хайрата инаг нүхэрөө голой эрьедэ хүлеэнэ.

Мүүнь гэхэдэ, эгээл энэ үедэ Войтын хүгшэн аба наһа бараха юм. Хүгшэн абала һахижа байһан Войта орхёод арилха аргагүйдэнэ. Һүүлэарнь голой эрьедэ хүбүүн гүйжэ ерэнэ. Хайрата инаг Ирина нүхэртэйгөө хуби заяагаа нэгэдүүлхэм гэжэ бүхы сэдьхэлһээ эрмэлзээшье һаань, энэ нангин хүсэлынь бэелүүлэгдэнгүй һалана.

Хэдышье урагшагүйдөө һаань, инаг дуранһаа нангин, хүсэтэй юумэн үгы гэжэ фильм харагшад ойлгохол байха. Ирина басаган хэрзэгы хатуу аашатай Виктор абгынгаа гарта ороогүй, харин ами наһанайнгаа алдуурха сагай түлатар хайрата инаг Войта нүхэрөө хүлеэһэн юм.

Дээрэ дурсагдагша статья дотор Москвада болоһон уласхоорондын кинофестивалиин мүнгэн шагнал хүртэһэн «Романс для корнета» гэһэн чехословак фильмын гол удха тухай тайлбарилан хэлэгдэбэ.

М. ОСОДОЕВ.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТ...

1964 ондо Хяагтын гидромелиоративна техникумдэ механизациин отделени анха түрүүшынхеэ нээгдэһэн юм. Һаяхан тус отделениие 26 студентнэр дүүргэжэ гараба. Тэдэнэрэй дундаһаа Владимир Дамбаев, Анатолий Карпов гэгшэд һуралсалаа эрхимээр дүүргэбэ.

Механизациин отделени дүүргэгшэд Ураал, Баруун болон Зүүн Сибириин, мүн Алас-Дурнын ажахынуудта хүдэлхөөр эльгээгдэбэ.

Мүн тус техникумэй гидромелиоративна отделениие 43 хүбүүд, басагад дүүргэбэ. Тиихэдэ Доржо Раднаев, Валери... гэгшэдтэ шалгарһанай ... диплом барюулагдаа. ... ша мэргэжэлтэй болоһ... нүхэд Эрхүүгэй, Шэт... Буряад ороной ... ажаллахань.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1)... гидромелиоративна ... механизациин отделени... гэгшэ А. Болдовский ... хүдэлмэреэ тушааж... 2). Ерээдүйн механигууд... торно хэшээлдээ.

А. НИМА...
фото...

ЭДИРШҮҮЛ МҮРЫС...

Һаяшаг Инзагатын дунда һургуулиин спортын зал соо тус һургуулиин, мүн Үшөөтэйн дунда һургуулиин 9-дэхи, 10-дахи класcуудай һурагшадай мурысөөн үнгэргэгдэбэ.

Эгээн түрүүн дурсагдагша һургуулинуудай эдир спортсменууд волейболоор уулзалга хэжэ, Инзагатын һургуулиин хүбүүдэй, басагадай команданууд тус тустаа 3:2, 2:1 тоонуудтайгаар айлшадаа илаһан байна.

Баскетболоор болоһон мурысөөндэ Үшөөтэйн эдиршүүл инзагатынхидые 78:26 тоо...

Удаань барилдаан... буляалдалгаар Инза... айлшадаа 5:4 очко... шадаа. Илангаяа энэ... гуулиин 9-дэхи кла... Саша Тогочеев, Б... Сережа Лубсанов, Ч... данов. 10-дахи кла... Бальжиров гэгшэд ... барилдаа харуулжа, ... дые һонирхуулаа.

А. БАНЗАР...

Зэдэ.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ТҮРҮҮШҮ...

1. Хорин жэлдэ

Магазинайнь нэгэ талада эдеэ хоолой, нүгөөдэ захадань эд бүдэй наймаан. Елизавета Семеновна хоёр тээшээ ябаад, худалдаа хэрэгтэй юумыень шэлэжэ, хэмжэжэ үрдинэ. Тиихэ хоорондоо хэнэй ямар бүд шати хэхээ абабалнь таарамжатайб, шэнэ ямар бараан ерээб гэхэмэлэн хүнүүдэй һонирхоһон юумэндэ тоб гэмэ харюу үгэдэг.

Налгай зохид наймаашан нүхэр Е. С. Манхировагай магазинда хүн ороод гарахадаа, хэрэгтэй юумэеэ худалдажа абаһан, гэртээ баяртай ерэдэг ёһотой.

Елизавета Семеновна Манхирова 20 гаран жэлдэ хүн зоной эрилтэ хангажа наймаашанаар хүдэлхэ зуурaa, эрхим худэлмэрилэгшэ гэжэ гансашье Хорийнгоо аймаг соо бэшэ, бүхы Буряад орон дотороо суурхана. Худалдаа наймаашадай дундаһаа коммунис ажалай түрүүшын ударнигуудай нэгэн нүхэр Манхировае «Совет кооперациин отличник» гэһэн хүндэтэ тэмдэгээр РСФСР-эй потребсоюзай правлени 1963 ондо шагнаһан юм.

Буркоопсоюзай правлени, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком һаяшаг Елизавета Семеновнае 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, баярай телеграммаар амаршалһан, Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

Хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүдэлдэг хүндэтэ наймаашан мүнөө Хорийнгоо аймаг соо социалис мурысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана: эд бараанай эрьесын түсэб 120—130 процентээр һараһаа һарада дүүргэнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

2. Нягта ажалаараа суурхана

Яруунын аймагай эд хэрэглэгшэдэй самбарые Варвара Викторовна Уваровагай дүрэ зураг олон жэлдэ шэмэглэнэ. Яруунын загаһашадые хангадаг рыбкоопой магазинда таһалгаряатүй хорин жэл хүдэлөө. Тиихэ зуураа, нүхэр Уварова худалдан абагшадай талаһаа гомдолой үгэ дуулажа үзөөгүй. Хододоо һайнаар ажаллажа, олоной хүндэдэ хүртэнхэй. Ажалдаа шалгарһанайнь түлөө түрэл правительство нүхэр В. В. Уваровада «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаль барюулаа. Гэрэйһээ гадна, Варвара Викторовна Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай, коммунис ажалай ударник нэрэ солотой.

Мүнөө үень нүхэр Уварова Яруунын аймпотребсоюзай түбэй баазын промышленна эд бараануудай складые даагшаар хүдэлнэ. Энэ харюусалгата хүдэлмэридөө нарин нягтаар хандадаг, хүдөө магазинуудта эд бараануудынь түргэн табидаг, тэдэнэрһээ ороһон захил гүйсэдөөр дүүргэхые холодоо оролдолог маггаалтай.

В. БАЙБОРОДИН.

3. Һайхан жэшээгээрнь

Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сельпогой правлени үнгэрөөшэ жэл хэһэн хүдэлмэриингөө тухай пайщигуудайнгаа урда тоосоо хэжэ дүүргэбэ.

Тоосоото суглаанууд дээрэ пайщигуудай хэһэн ажаглалта шүүмжэлэлэй үндэһөөр мүнөө Дээдэ-Худанай наймаашад ажал хэрэгээ ... һайжаруулхын т... хой хэмжээнүүдые хар... рүү хүдэлмэрилэгшэдэй... шэлые олоной шадабар... түлөө оролдоно.

Сельпогой наймаа... һаа шалгарһан Цыби... базаровагай хүдэлмэри... гэ тухай правлени... лэгшэд согсолол хэжэ, ... маашадай дунда үргэ... рүүлхэ шиидхэбэри гар...

Нүхэр Цыренбазаров... наймаа гүйлгэхэ, шэ... пайщигууд болгон ... түлбэри суглуулха та... хэнһээшье дээгүүр ... ладаг юм. Эд бараа... февраль һарынгаа түс... центээр үлүүлээ.

С. Ц...

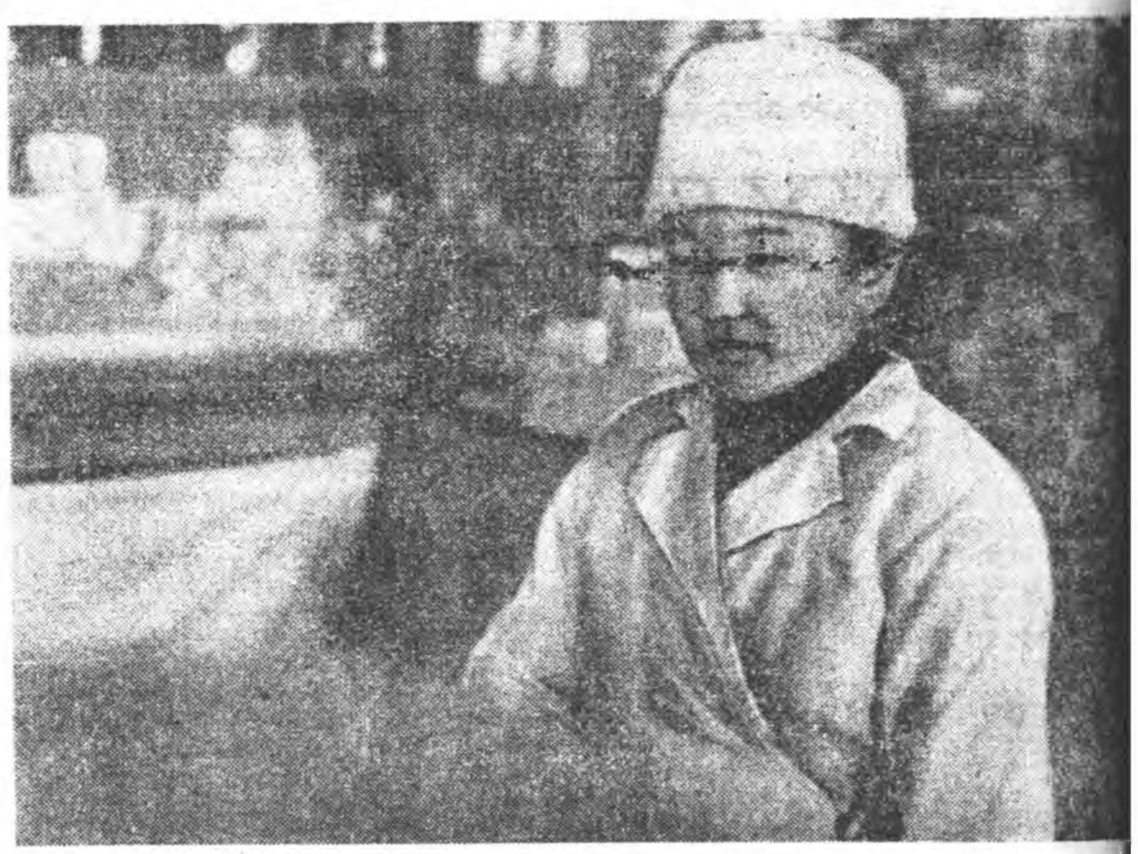

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Улюкчикан нютагай магазинай наймаалагша ...ва ажалдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛО...

ХИЛЫН САДАНҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Маврикий бэеэ даанхай гүрэн болобо

ПОРТ-ЛУИ. (Маврикий арал). Мартын 12. (ТАСС-ай тусхай корр.). Артиллерийскэ салюдай нэерээн, аралай хэдэ мянган зоной баяр баясхаланта үгэнүүдэй суурэан доро мүнөөдэр Порт-Луида Англиин туг буулгагдажа, бэеэ даанхай байдалай дүрбэн ондоо үнгэтэй туг Маврикиин ниислэлдэ мандуулагдаба.

Индиин океанай баруун талын хүбидэхи Маврикий арал Англиин колони байһанаа бэеэ даанхай гүрэн болоо гэжэ соносхогдобо.

ЛОНДОН, мартын 12. (ТАСС). Оборонын талаар харилсан туһалалсалга тухай Англиин ба Маврикиин правительствануудай хоорондо баталагдаһан договор Маврикиин бэеэ даанхай байдалтай болоһон мүнөөдэр хүсэндөө оробо. Энээн тухай Нацинуудай харилсаа холбооной хэрэгүүдэй талаар Англиин министерство мэдээсэнэ.

Договорой ёһоор, Англи Маврикиие зам харилсаанай бааза болгон, тэрэншэлэн Плезансдахи аэродромые хэрэглэхэ эрхэтэй зандаа үлөө. Хэрбээ Маврикиин правительствын Англида гуйлтатайгаар хандаа һаань, полициие, дотоодын аюулгүйе сахиха хүсэнүүдые бэлэдхэхэ, шухала юумэнүүдээр хангаха талаар Маврикидэ туһалха уялга Англиин правительство бэедээ даажа абаа.

Бэе бэеэ хамгаалалсаха тухай договор хадаа Маврикидэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые барижа байха эрхыень Англида үлөөһэн байна. Эдэ зэбсэгтэ хүсэнүүд арал дээрэхи оппозицида эсэргүүгээр хэрэглэгдэхэһээ гадна, аралһаа ондоо тээгүүрхи африкан арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые дарахын тулада хэрэглэгдэжэ шадаха байна бшуу.

Индиин океанай баруун талын хүбидэхи Англиин энэ колони бэеэ даанхай гүрэн болобошье, харин нацинуудай пэгэдэлдэ ородог зандаа үлэхэ байна. Зонхилхы лейборис партиин ударидагша, дотоодын өөрын захиргаатай байха үедэ премьер-министр байһан Сивусагур Рамгулам Маврикиин правительствые толгойлно. Маврикиин шэнэ правительствын гэшүүд мүнөөдэр тангаригаа үгөө. Маврикиин верховно засаг түрэ Англиин хатан хаанние түлөөлдэг, Англиин генерал-губернатор Джон Реннийн гарта зандаа үлэхэ байна.

Дотоодын политическэ өрёо эхэ байдалда Маврикий бэеэ даанхай байдалтай болоо. Аралай бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ соносхогдохын урда тээхэнэ хүн зоной элдэб бүлэгүүдэй хоорондо шажан мүргэлэй ба политическэ талаар арсалдаануудай гараһанһаа уламжалан арал дээрэ дахяад үймөөн болоһон байгаа. Энэ хадаа сэрэгэй корабльнуудаар дэмжэгдэһэн сэрэгүүдэйнгээ подразделениинуудые Маврикидэ эльгээхэ шалтаг Англида болоо үгөө.

Мүнөөдэр бэеэ даанхай байдалай соносхогдоһон үдэр хамтын обороно тухай хэлсээн 6 жэлэй болзороор Англиин ба Маврикиин правительствануудай хоорондо баталагдаа. Маврикиин «дотоодын аюулгүй байдалда гай тубэгэй» тохёолдоод байгаа һаань, хоёр правительство хоорондоо зүбшэл хэхэ гэжэ энэ хэлсээн хараална.

Урда Вьетнамай патриодуудай амжалта

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Задинь провинцида 8 үдэрэй турша соо байлдаа хэхэдээ, мянга гаран американ солдадые хүлһөөнь буулгаа, тусхайлбал американ ябаган сэрэгэй 25-дахи дивизиин 1-дэхи батальониие һамна зада сохёо гээд Освобождение агентствын дамжуулгада үндэһэлэн Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

Гурбан вертолёт буудуулан унагаагдаа, олон буу зэбсэг, ехэ хэмжээнэй бусад сэрэгэй һомо хэрэгсэлнүүд абтаа.

Хитадта боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай

Мао Цзэ-дунай һургаал» шэнжэлэлгын «эдэбхитэдэй баһа нэгэ суглаан» Пекиндэ болоо. Мүнөө Хитадай арадай-сүлөөрэлгын армиин авиационно частьнуудай түлөөлэгшэд эндэ сугларһан байна. Мао Цзэ-дунай һургаалые Хитадта, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эрид шууд дэлгэрүүлэн батадхаха» тухай уряанууд суглаан дээрэ хэлэгдэһэн байна. Мао Цзэ-дуниие ехээр магтахадаа, тэрэнэй «һургаалые» дэлгэрүүлэн батадхаха гээшэ «бүхы юумые, тэрэ тоодо хитад арадай хуби заяае, хүн түрэлтэнэй хуби заяае шиидхэхэ үгаа шухала асуудал болоно» гээд үгэ хэлэгшэд мэдүүлһэн байха юм.

Хитадай армиин генеральна штабай начальник урдань байһан Ло Жуй-цин суглаанда хабаадагшадай зүгһөө хурсаар шүүмжэлэгдэв. «Мао Цзэ-дунай хараа шугамда» эсэргүүсэдэг байгаа гэжэ Ло Жуй-цыниие гэмнэнэ.

Промышленностиин, хүдөө ажахын, һуралсалай газарнуудай хөйноһоо сэрэгэй хиналтые саашадань шангадхаха тухай суглаан дээрэ хөөрэлдэһэн байна. «Соёлой хубисхалай» хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэхэдээ, «революционно комитедүүдые бүри шууд сэхээр дэмжэхэ, хамгаалха» зорилго армиин үмэнэ табяа. Иимэ уряануудые саг үргэлжэ дабтажал байлга юунтэй холбоотойб гэхэдэ, намнан тараагдаһан конституционно органуудай орондо байгуулагдаһан «революционно комитедүүд» гэдэгүүдэй байдал тогтууригүй болонхой. «Цзянси жибао» газетын бэшэһэнэй ёһоор, «соёлой хубисхалда» эсэргүүсэгшэд Цзянси провинцида байгуулагдажа байһан саг зуурын комитедүүдые али болохоор һуларуулна, засагые гартаа абахые эрмэлзэнэ». Тус провинциин олон райондо эмхи гуримгүй байдал тохёолдонхой, түбэй газарһаа үгтэһэн заабаринуудые хэрэгсээнэгүй гээд газетэ бэшэнэ. Провинцида сэрэгэй частьнуудай дүүргэдэг үүргые шангадхаагүй һаа, хабарай полевой хүдэлмэри дүүргэхэнь бэрхэтэй гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Харин телеграфна агентствануудай мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Хитадай нүгөөдэ — Гуандун провинцида «алалга, дээрмэдэлгэ, мэхэ гохо гаргалга, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые усадхалга юрын ушар болошонхой». Эдэ бүгэдэ үйлэдбэриие ба ниитын гуримые ехээр һуларуулһан «соёлой хубисхалай» хойшолонгууд болоно.

Хитадай хэблэл КНР-эй түрүүлэгшэ Лю Шао-цида халдан ороһон зангаараа. «Үйлэдбэриие түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ арад ба партиин шухала зорилго болоно» гэжэ Лю Шао-циин хэһэн мэдүүлгые «Жэньминь жибао» газетэ шүүмжэлнэ. Лю Шао-циин эдэ үгэнүүд, тэрэшэлэн «промышленна предприятинуудые зэнаг ехэтэй болгохо» тухай тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд «ревизионис хараа шугам» гэжэ тоологдоно.

Багшанар болон һурагшадые сэрэгэй-политическэ талаар һургахын тулада һуралсалай газарнуудта армиин подразделениинуудые эльгээхэ тухай Мао Цзэ-дунай гаргаһан захиралтын ойдо зорюулагдаһан олон материалнуудые Пекинэй газетэнүүд толилһон байна. Мао Цзэ-дунай цитатануудые сээжэлдэхэ гээшэ Хитадай һургуулинуудай, дээдэ һургуулинуудай гол һуралсалай предмет болоно гэжэ «соёлой хубисхалай» хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Тиихэдэ һургуулинууд болон дээдэ һургуулинуудта «соёлой хубисхалһаа» уламжалан таһалдаһан хэшээлнүүдынь үнэндөө хүсэд һайнаар һэргээгдээгүй байха юм.

Пекинэй «Бэйцзин жибао» газетын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Хитадай ниислэлдэ миллион үлүүтэй һурагша хэдэн һарын турша соо имагтал сэрэгэй һургуули хэжэ байдаг. Пекинэй гарнизоной сэрэгэй инструкторнууд ба солдадууд 834 эхин һургуулида, 385 дунда һургуулида, олон дээдэ һургуулинуудта сэрэгэй һуралсал эмхидхээ гээд газетэ бэшэнэ. Газетын бэшэһэнэй ёһоор, соёлой хубисхалай үедэ Пекиндэ профессорнууд болон һургагшанарай горитойхон хубинь ажалһаа гаргагдаһан байгаа.

(ТАСС).

ИНДИ. Ришикешэдэ (Уттар-Прадеш штат) СССР-эй туһаламжатайгаар антибиотигуудай завод бодхогдожо байна. Совет орондо бүтээгдэһэн мүнөө үе сагай машинануудаар предприяти хангагданхай. Түхеэрэлгэнүүдээ шудалха хэрэгтэнь энэдхэг ханинартаа Советскэ Союзһаа ошоһон мэргэжэлтэд туһална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой цехүүдэй нэгэн соо поточно линии тааруулан табигдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Мүнөөдэрэй номерто:

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хонишон Ц. Гимниндармаевай республикын хонишодто хандаһан хандалга. «Уялганууд—арга боломжонуудаймнай хэмжээн» гэһэн түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Газар тарялангай баян ургасын түлөө» гэһэн Н. Карповай статья. «Байгалай уһан сэбэр байг лэ» гэжэ М. Давискибэй корреспонденци. Шэнэ номууд. «Эрдэм наука—арадай ажахыда». Э. Хамархановай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛ...

Улаан-Үдын аэ... мэдээсэһэнэй ёһоо... республика доторн... үүлэтэй байха, са... Баруун-хойто зүгһөө... һалхилха. Хойто бо... дарай аймагуудта 1-... тэн, бусад аймагуу... дус дулаан, Улаан-Ү... 8—10 градус хүйтэ... 4 градус дулаан б...

Мартын 15—16-н... үүлэтэйшэг байха, с... Баруун-хойто зүгһө... һалхилха. Хойто бо... дарай аймагуудта һ... 25, үдэрынь 2—7 ... байхаар хүлеэгдэнэ... гуудта һүниндөө 13... хүйтэн, үдэрынь 3-... лаан байхаар хүлеэ...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ре... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секрет... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйст... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промыш... строительства—61-35, советского строительства и б... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печ... вете Министров БурАССР.
Н-00373.